

3249

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

ԿՈՄՍՍՈՅԱՆԱՆ

ԱՆՈՒՍՏԱՆԻ

ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՐ

ՏՐՈՅԿԻՍՏԱՆԻ ՈՐ ՍՅՈՒՄ

ՅԵՐԿԵՐԵՍԱՆԻ ՆԵՐԿԵ

ԻՆՎԱՐԴԱՅԻԱՅԻ

ՅԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ

ՄԵՋՈՏԱՆՈՐԱՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

3 K 33

4-97

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿԻՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՅԵ՛Ք

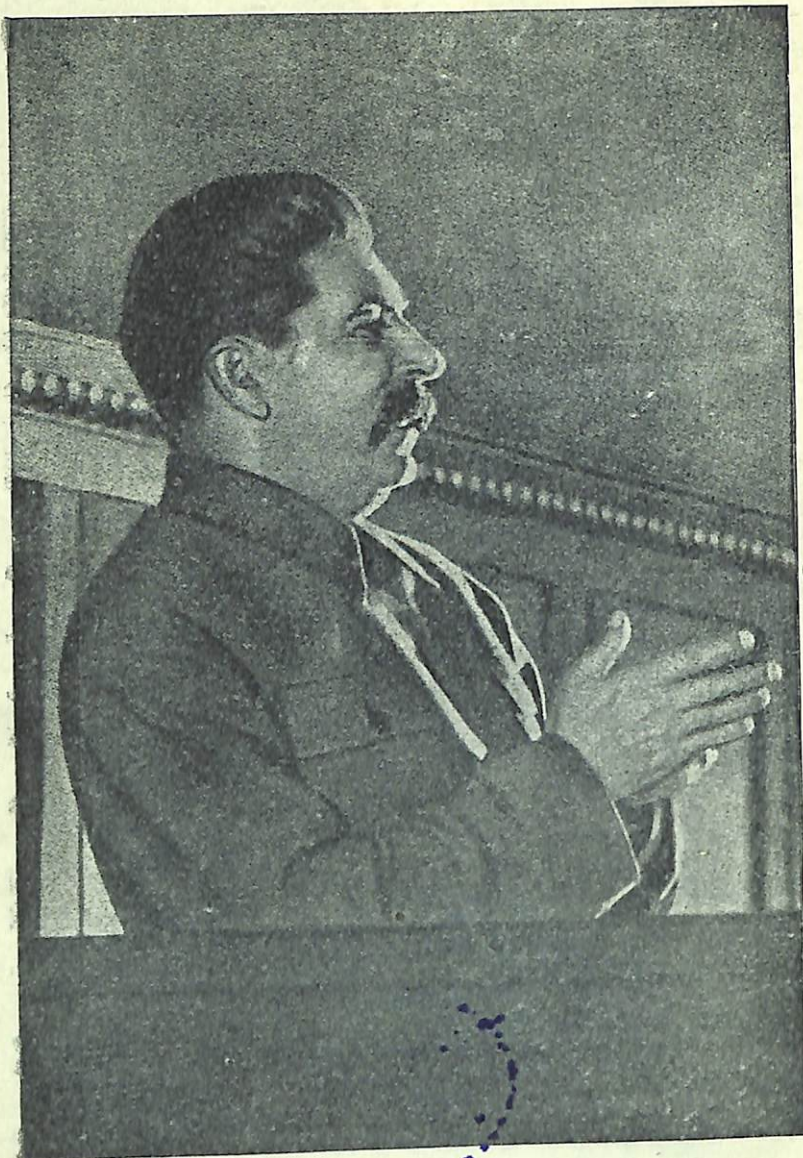

3K33 up

4-97

Ի. ՄՏԱԼԻՆ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ
ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՏՐՈՑԿԻՍՏԱԿԱՆ
ՈՒ ԱՅԼ ՅԵՐԿԵՐԵՍԱՆԻՆԵՐԻՆ
ԼԻԿՎԻԴԱՑԻԱՅԻ ՅԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ ՅԵՎ ԹԵԶՐԱՓԱԿՄԱՆ ԿՈՍԲ ՀԱՄԱԿԵԿ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՊԼԵՆՈՒՄՈՒՄ
1987 Ք. ՄԱՐՏԻ 8—5

4735
39

И. СТАЛИН

О НЕДОСТАТКАХ ПАРТИЙНОЙ РАБОТЫ И МЕРАХ
ЛИКВИДАЦИИ ТРОЦКИСТСКИХ
И ДРУГИХ ДВУРУШНИКОВДоклад и заключительное слово на пленуме ЦК ВКП(б)
3—5 марта 1937 г.

Армпартиздат, Ереван, 1937 г.

Ընկերներ՝:

Պիեռոսովում լաված ղեկուցումներից և դրանց շուրջը ծավալված մտքերի փոխանակութունից յերևում է, վոր մենք այստեղ դործ ունենք հետևյալ յերեք հիմնական փաստերի հետ:

Առաջին՝ ոտարերկրյա պետութիւնների դործակալների վնասարարական և դիվերսիոն-լրտեսական աշխատանքը, վորոնց թվում բաւականաչափ ակտիւ դեր եյին խաղում սորոցկիստները, այս կամ այն չափով շոշափել է մեր բոլոր կամ համարյա բոլոր կազմակերպութիւնները, ինչպես տնտեսական, այնպես եւ վարչական ու կուսակցական:

Յերկրորդ՝ ոտարերկրյա պետութիւնների դործակալները, այդ թվում սորոցկիստները, սողոսկել են վոչ միայն ստորին կազմակերպութիւնների, այլև վորոշ պատասխանատու պոստերի մեջ:

Յերրորդ՝ մեր մի քանի ղեկավար ընկերներ, ինչպես կենտրոնում, այնպես եւ տեղերում, վոչ միայն չկարողացան տեսնել այդ վնասարարների, դիվերսանտների, լրտեսների ու մարդասպանների իսկական դեմքը, այլև այն աստիճան անհոգ, բարեհոգի ու միամիտ դուրս յեկան, վոր հաճախ իրենք ոժանդակեցին ոտարերկրյա պետութիւնների դործակալների այս կամ այն պատասխանատու պոստերը գրավելուն:

Սրանք են այն յերեք անվիճելի փաստերը, վորոնք բնականաբար բղիտում են ղեկուցումներից և նրանց շուրջը ծավալված մտքերի փոխանակութունից:

I

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՆՈԳՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչո՞վ բացատրել, Վոր մեր ղեկավար ընկերները, վորոնք ամեն տեսակ հակակուսակցական ու հակախորհրդային հոսանքների դեմ մղվող պայքարի հարուստ փորձ ունեն, սովյալ դեպքում այն աստիճան միամիտ և կույր դուրս յեկան, վոր չկարողացան տեսնել ժողովրդի թշնամիների իսկական դեմքը, չկարողացան ճանաչել դառան մորթի հագած դայլերին, չկարողացան սրկել նրանց դիմակը:

Կարելի՞ յե արդյոք պնդել, վոր ԽՍՀՄ-ի տերիտորիայի վրա գործող ոտարերկրյա պետությունների գործակալների վնասարար և դիվերսիոն-լրտեսական աշխատանքը կարող ե մեղ համար ինչ-վոր անսպասելի ու չեղած-չտեսնված բան հանդիսանալ: Վո՞չ, այդ չի կարելի պնդել: Այդ մասին են խոսում վերջին տաս ատարվա վնասարարական ակտերը՝ ժողովրդական տնտեսության զանազան ճյուղերում, սկսած Շախտի ժամանակաշրջանից, ակտեր, վորոնք արձանագրված են պաշտոնական փաստաթղթերի մեջ:

Կարելի՞ յե արդյոք պնդել, վոր վերջին ժամանակներս մենք չենք ունեցել վորևե նախազգուշացնող ազդանշան և նախազգուշացնող ցուցում՝ Ֆաշիզմի տրոցկիստական-գինովյեվական գործակալների վնասարար, լրտեսական կամ տեռորիստական գործունեության վերաբերյալ: Վո՞չ, այդ չի կարելի պնդել: Այդպիսի ազդանշաններ յեղել են, և բուլեիկներն իրավունք չունեն մոռանալու դրանց մասին:

Ընկեր Կիրովի չարանենդ սպանությունն առաջին լուրջ նախազգուշացումն եր, վորը խոսում եր այն մասին, թե ժողովրդ-

դի թշնամիները յերկերեսանիություն վանեն և յերկերեսանիություն անելով քողարկելու յեն բուլեիկի, կուսակցականի դիմակի տակ, վորպեսզի ամեն զնով վատահույություն ձեռք բերեն և մեր կազմակերպությունների մեջ իրենց համար ճանապարհ բաց անեն:

«Լենինգրադի կենտրոնի» դատավարությունը, այնպես, ինչպես «Զինովյեվի-Վամենովի» դատավարությունը, նոր հիմնավորում տվեց ընկեր Կիրովի չարանենդ սպանության փաստից բխող դասերին:

«Զինովյեվական-տրոցկիստական բլոկի» դատավարությունն ընդարձակեց նախորդ դատավարությունների դասերը, ակնբախորեն ցույց տալով, վոր գինովյեվականներն ու տրոցկիստներն իրենց շուրջն են համախմբում բոլոր բուրժուական թշնամի տարրերին, վոր նրանք դարձել են գերմանական վոստիկանական պահստորային բաժնի լրտեսական ու դիվերսիոն-տեռորիստական գործակալությունը, վոր յերկերեսանիությունն ու դիմակավորումը գինովյեվականների ու տրոցկիստների միակ միջոցն ե հանդիսանում մեր կազմակերպությունների մեջ սողոսկելու համար, վոր դաստույությունն ու քաղաքական սրատեսությունն ամենից ճիշտ միջոցն են հանդիսանում աշխարհի սողոսկումը կանխելու համար, գինովյեվական-տրոցկիստական ավազակախումբը լիկվիդացիայի յենթարկելու համար:

Համի(բ)կ կենտրոնական կոմիտեն ընկեր Կիրովի չարանենդ սպանության առթիվ 1935 թվականի հունվարի 18-ին իր ուղարկած փակ նամակում կուսակցական կազմակերպություններին վճռականորեն նախազգուշացնում եր քաղաքական բարեհոգությունից և քաղքենիական բերանաբացությունից: Փակ նամակում ասված ե.

«Պետք ե վերջ տալ ոպորտունիստական բարեհոգությանը, վորը բխում ե այն սխալ յենթադրությունից, թե մեր ուժերի աճմանը գուշակեց թշնամին իբր թե գնալով ավելի ձեռնաստուն ու անվնաս ե դառնում: Այդպիսի յենթադրությունն արմատապես սխալ ե: Դա աջ թեքման բղկոցն ե, թեքում, վորն աշխատում ե բոլորին ու ամենքին համոզել, թե թշնամիները կամացուկ կներսողան սոցիալիզմի մեջ, թե նրանք վերջիվերջո իսկական սոցիալիստներ կդառնան:

Բողոքները գործը չե ներհեղ դադարների վրա և բերանաբացութուն անել: Մեզ վոչ թե բարեհուգութուն և հարկավոր, այլ զգաստութուն, խակական բողոքների հեղափոխական զգաստութուն: Պետք է հիշել, վոր վորքան ալիքի անհուսալի յե թշնամիների դրությունը, նրանք այնքան ավելի սիրով են դիմելու ծայրահեղ միջոցների, վորպես զատապարտվածների միակ միջոցների՝ խորհրդային իշխանության դեմ իրենց մղած պայքարում: Պետք է հիշել այդ և զգաստ լինել»:

Տրոցկիստական-դինովյեվական բլոկի լրտեսական-սեռորիստական գործունեությունը առթիվ 1936 թվականի հուլիսի 29-ին գրած իր փակ նամակում Համկ(բ)Կ Կենտրոնական Կոմիտեն նորից կոչ էր անում վոլսակցական կադմակերպություններին՝ ցուցաբերել առավելագույն զգաստութուն, վարողանալ ճանաչել ժողովրդի թշնամիներին, վորքան ել լավ դիմակավորված լինեն նրանք: Փակ նամակում ասված է.

«Այժմ, յերբ ապացուցված է, վոր տրոցկիստական-դինովյեվական ճիւղները խորհրդային իշխանության դեմ մղվող պայքարում միացնում են մեր յերկրի աշխատավորության բոլոր ամենազաղազած ու վոխերիմ թշնամիներին, — լրտեսներին, սլոբոդկատորներին, դիվերսանտներին, սպիտակ-գլխադեղակներին, կուլակներին և այլն, յերբ մի կողմից այդ տարրերի և մյուս կողմից տրոցկիստների ու դինովյեվականներին միջև ջնջվել են բոլոր սահմանները, — մեր բոլոր կուսակցական կադմակերպությունները, կուսակցության բոլոր անդամները պետք է հասկանան, վոր կոմունիստների զգաստութունն անհրաժեշտ է ամեն մի ճակատամարտում և ամեն մի իրադրության մեջ: Յուրաքանչյուր բողոքի անկապտելի հատկությունը ներկա պայմաններում պետք է լինի կուսակցության թշնամուն ճանաչել կարողանալը, վորքան ել լավ դիմակավորված լինի նա»:

Նշանակում է՝ ազդանշաններ ու նախազգուշացումներ յեղել են:

Ի՞նչ բանի էյին կոչ անում այդ ազդանշաններն ու նախազգուշացումները:

Դրանք կոչ էյին անում, վորպեսզի վերացվի կուսակցական-կադմակերպական աշխատանքի թուլությունը և կուսակցությունը չը դարձվի մի անառիկ ամբողջ, վորտեղ վոչ մի յերկերեսանի չկարողանար մուտք դործել:

Դրանք կոչ էյին անում, վորպեսզի վերջ տրվի կուսակցական-քաղաքական աշխատանքի թերազնահատմանը և վճռական չրջադարձ վատարվի այդ աշխատանքն ամեն կերպ ուժեղացնելու կողմը, քաղաքական զգաստութունն ուժեղացնելու կողմը:

Յեվ ի՞նչ: Փաստերը ցույց տվին, վոր մեր յնկերներն ավելի քան դժվարությամբ են ըմբռնել ազդանշաններն ու նախազգուշացումները:

Այդ մասին պերճախոս կերպով վկայում են կուսակցական փաստաթղթերի ստուգման և փոխանակման կամպանիայի բնավավառի վերաբերյալ բոլորին հայտնի փաստերը:

Ինչո՞ւ բացատրել այն, վոր այդ նախազգուշացումներն ու ազդանշանները պատշաճ ներգործություն չունեցան:

Ինչո՞ւ բացատրել այն, վոր մեր կուսակցական ընկերները, չնայած հակախորհրդային տարրերի դեմ պայքարելու իրենց փորձառությունը, չնայած մի ամբողջ շարք նախազգուշացող ազդանշաններին և նախազգուշացող ցուցումներին, քաղաքականապես կարճատես դուրս յեկան ժողովրդի թշնամիների վնասարար և լրտեսական-դիվերսիոն աշխատանքի հանդեպ:

Գուցե մեր կուսակցական ընկերներն ավելի վա՛տ են դարձել, քան առաջ էյին, ավելի պակաս դիտակից ու կարգապահ են դարձել: Վո՛չ, իհարկե, վո՛չ:

Գուցե նրանք սկսել են վերասերվե՞լ: Դարձյա՛լ վոչ: Այդպիսի յենթադրությունը զուրկ է վորևե հիմքից:

Ուրեմն ինչո՞ւմն է բանը: Վո՞րտեղից են այդ բերանաբացությունը, անհոգությունը, բարեհոգությունը, կուրությունը:

Բանն այն է, վոր մեր կուսակցական ընկերները, տարված լինելով տնտեսական կամպանիաներով և վիթխարի հաջողություններով՝ տնտեսական շինարարության ճակատում, պարզաթյուններով՝ տնտեսական շինարարության ճակատում, պարզապես մոռացել են այն մի քանի շատ կարևոր փաստերի մասին, պես մի հիմնական փաստի մասին ԽՍՀՄ-ի միջազգային դրությունը և չեն նկատել յերկու շատ կարևոր փաստ:

տներ, վորոնք ուղղակի առնչութիւն ունեն կուսակցական առաջ-
առով քողարկվող և վորպես բուլլիկ դիմակավորվող այժմյան
վնասարարներին, լրտեսների, դիվերսանտների ու մարդ սոսաւան-
ների հետ:

II

ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇՐՋԱՊԱՏՈՒՄԸ

Այդ ի՞նչ փաստեր են, վորոնց մասին մոռացել են կամ վո-
րոնք պարզապէս չեն նկատել մեր կուսակցական ընկերները:

Նրանք մոռացել են այն մասին, վոր խորհրդային իշխանու-
թյունը հաղթել է աշխարհի միայն մի վեցերորդ մասում, վոր
աշխարհի հինգ վեցերորդ մասը կազմում են կապիտալիստական
պետութիւնների տիրապետութիւնները: Նրանք մոռացել են,
վոր խորհրդային Միութիւնը դառնում է կապիտալիստական
չըջապատման պայմաններում: Մեզանում ընդունված է չաղա-
կրատել կապիտալիստական չըջապատման մասին, բայց չեն
ուզում խորամուկ լինել, թե ի՞նչ բան է այդ—կապիտալիստա-
կան չըջապատումը: Կապիտալիստական չըջապատումը—այդ
դատարկ Փրադ չէ, այդ շատ ունալ և ամախորժ մի յերևույթ է:
Կապիտալիստական չըջապատումը—այդ նշանակում է, վոր կա
մի յերկիր—խորհրդային Միութիւնը—վորն իր մոտ սոցիալիս-
տական կարգեր է հաստատել և, բացի դրանից, կան շատ յեր-
կիրներ—բուրժուական յերկիրներ—վորոնք շարունակում են կա-
պիտալիստական կյանք վարել և վորոնք չըջապատում են խոր-
հրդային Միութիւնը, առիթի սպասելով, վորպեսզի հարձակ-
վեն նրա վրա, ջախջախեն նրան կամ, համենայն դեպս, խարխլեն
նրա հզօրութիւնը և թուլացնեն նրան:

Այդ հիմնական փաստի մասին են մոռացել մեր ընկերները:
Բայց չե՞ք վոր հենց այդ է, վոր վորոշում է կապիտալիստական
չըջապատման և խորհրդային Միութեան փոխհարաբերութիւն-
ների հիմքը:

Վերցնենք, որինակ, բուրժուական պետութիւնները: Միա-
միտ մարդիկ կարող են կարծել, թե նրանց միջև գոյութիւն

ուան են բացառապես բարի հարաբերություններ, վորպես միատիպ պետությունների միջև: Բայց այդպես կարող են կարծել միմի-
այն միամիտ մարդիկ: Իրոք նրանց փոխհարաբերություններն
ավելի քան հեռու յեն բարի-դրացիական հարաբերություններ
լինելուց: Ապացուցված է, վորպես յերկու անգամ յերկու-
չորս, վոր բուրժուական պետությունները միմյանց թիկունքն
են ուղարկում իրենց լրտեսներին, վնասարարներին, դիվեր-
սանտներին, իսկ յերբմի ել մարդասպաններին, նրանց առաջա-
դրանք են տալիս՝ բուն դեմը այդ պետությունների հիմնարկնե-
րում ու ձեռնարկություններում, ստեղծել այնտեղ իրենց ցանցը
և «անհրաժեշտության դեպքում» պայթեցնել նրանց թիկունք-
ները, վորպեսզի թուլացնեն նրանց և խարխլեն նրանց հզո-
րությունը: Այդպես է բանը ներկայումս: Բանն այդպես է յե-
ղել նաև անցյալում: Վերցնենք, որինակ, Յեվրոպայի՝ Նապո-
լեոն առաջինի ժամանակվա պետությունները: Ֆրանսիայում
այդ ժամանակները վխտում եյին լրտեսներն ու դիվերսանտնե-
րը՝ ռուսների, գերմանացիների, ավստրիացիների, անգլիացի-
ների բանակից: Յեվ, ընդհակառակը, Անգլիան, գերմանական
պետությունները, Ավստրիան, Ռուսաստանն իրենց թիկունքում
այն ժամանակ ունեյին վոչ պակաս թվով լրտեսներ ու դիվեր-
սանտներ՝ Ֆրանսական բանակից: Անգլիայի գործակալները յեր-
կու անգամ մահափորձ են կատարել Նապոլեոնի կյանքի դեմ և
մի քանի անգամ վոտքի յեն հանել Վանդեայի դյուղացիներին:
Ֆրանսիայում՝ Նապոլեոնի կառավարության դեմ: Իսկ ի՞նչ եր-
ներկայացնում Նապոլեոնի կառավարությունը: Բուրժուական մի-
կառավարություն, վորը խեղդեց Ֆրանսական հեղափոխությու-
նը և պահպանեց հեղափոխության միայն այն արդյունքները,
վորոնք ձեռնտու եյին խոշոր բուրժուազիային: Ինչ խոսք,
վոր Նապոլեոնի կառավարությունը պարտքի տակ չեր մնում
իր հարեանների վերաբերմամբ և նույնպես ձեռնարկում եր իր
դիվերսիոն միջոցառումները: Այդպես եր անցյալում, 130 տարի
առաջ: Այդպես է բանը ներկայումս, Նապոլեոն առաջինից 130
տարի հետո: Այժմ՝ Ֆրանսիայում և Անգլիայում վխտում են
գերմանական լրտեսներն ու դիվերսանտները և, ընդհակառակը,
Գերմանիայում, իրենց հերթին, դործում են անգլո-ֆրանսական
լրտեսներն ու դիվերսանտները: Ամերիկայում վխտում են ճա-

պոնական լրտեսներն ու դիվերսանտները, իսկ Ճապոնիայում՝
ամերիկականները:

Այս է բուրժուական պետությունների փոխհարաբերու-
թյունների որենքը:

Հարց է ծագում, թե ինչո՞ւ բուրժուական պետությունները
խորհրդային սոցիալիստական պետությանը պետք է ավելի մեղմ
ու ավելի բարի-դրացիաբար վերաբերվեն, քան նույնատիպ
բուրժուական պետություններին: Ինչո՞ւ պետք է նրանք Խոր-
հրդային Միությանը թիկունքներն ավելի պակաս թվով լրտես-
ներ, վնասարարներ, դիվերսանտներ ու մարդասպաններ ուղար-
կեն, քան ուղարկում են իրենց ազդակից բուրժուական պետու-
կեն, քան ուղարկում են իրենց ազդակից բուրժուական պետու-
թյունների թիկունքները: Վորտեղի՞ց եք դուք այդ վերցրել:
Մարքսիզմի տեսակետից ավելի ճիշտ չի՞ լինի արդյոք յենթա-
դրել, վոր բուրժուական պետությունները Խորհրդային Միու-
թյան թիկունքները պետք է ուղարկեն կրկնակի ու յեռակի ավե-
լի վնասարարներ, լրտեսներ, դիվերսանտներ ու մարդասպան-
ներ, քան վորեւե բուրժուական պետության թիկունքները:

Պարզ չե՞ արդյոք, վոր քանի դյուրություն ունի կապիտա-
լիստական շրջապատումը, մեղանում դյուրություն են ունենալու
վնասարարներ, լրտեսներ, դիվերսանտներ ու մարդասպաններ,
վորոնց մեր թիկունքներն են ուղարկում ոտարերկրյա պետու-
թյունների դործակալները:

Այս ամենի մասին մոռացել են մեր կուսակցական ընկերնե-
րը, և մոռանալով այդ մասին՝ հանկարծակիի յեկած յեղան:

Ահա թե ինչո՞ւ ճապոնա-գերմանական վոստիկանական պահ-
նորդային բաժնի տրոցկիստական դործակալների լրտեսական-
դիվերսիոն աշխատանքը մեր վորոչ ընկերների համար բոլորո-
վին անսպասելի բան դուրս յեկավ:

III

ԱՐԴԻ ՏՐՈՑԿԻՉՍԸ

Այնուհետև: Պայքար մղելով տրոցկիստական դործակալների դեմ՝ մեր կուսակցական ընկերները չեն նկատել, նրանց աչքից վրիպել է, վոր այժմյան տրոցկիզմն արդեն այն չէ, ինչ նա յեղել է, ասենք, սրանից 7—8 տարի առաջ, վոր տրոցկիզմը և տրոցկիստներն այդ ժամանակում յենթարկվել են լուրջ եվուլուցիայի, վորն արմատապես փոխել է տրոցկիզմի դեմքը, վոր, նկատի ունենալով այդ, տրոցկիզմի դեմ մղվող պայքարն էլ, նրա դեմ պայքարելու մեթոդներն էլ պետք է արմատապես փոխվեն: Մեր կուսակցական ընկերները չեն նկատել, վոր տրոցկիզմը դադարել է բանվոր դասակարգի ներսում քաղաքական հոսանք լինելուց, վոր տրոցկիզմը բանվոր դասակարգի ներսում քաղաքական հոսանք լինելուց, ինչպիսին էր նա սրանից մի 7—8 տարի առաջ, վեր է ածվել այնպիսի վնասարարների, դիվերսանտների, լրտեսների ու մարդասպանների մերկապարանոց ու անակզբունք մի բանդայի, վորոնք դործում են ոտարեւերյա պետութլոյնների հետախուզական որդանների առաջադրանքներով:

Ի՞նչ բան է քաղաքական հոսանքը բանվոր դասակարգի ներսում: Քաղաքական հոսանքը բանվոր դասակարգի ներսում—դա մի այնպիսի խումբ կամ կուսակցութլոյն է, վորն ունի իր վորոշակի քաղաքական կերպարանքը, պլատֆորմը, ծրագիրը, վորը չի թաղցնում և չի կարող թաղցնել իր հայացքները բանվոր դասակարգից, այլ ընդհակառակը, իր հայացքները պրոպագանդա յն յն անում բացերից ու աղնվորեն, բանվոր դասակարգի աչքերի առջև, վորը չի վախենում իր քաղաքական դեմքը բանվոր դասակարգին ցույց տալուց, չի վախենում իր իսկական նպատակներն ու խնդիրները բանվոր դասակարգի առջև ցուցա-

դրելուց, այլ ընդհակառակը, բացահայտ ու աղնիվ կերպով՝ դնում է բանվոր դասակարգի մեջ նրա համար, վորպեսդի նրան համոզի իր հայացքների ճշմարիտ լինելը: Տրոցկիզմն անցյալում, մի 7—8 տարի սրանից առաջ, այդպիսի քաղաքական հոսանքներից մեկն էր բանվոր դասակարգի ներսում, ճշմարիտ է, հակալենինյան և այդ պատճառով էլ խորապես սխալ, բայց այնուամենայնիվ քաղաքական հոսանք:

Կարելի՞ յե արդյոք ասել, վոր այժմյան տրոցկիզմը, առնչ 1936 թվականի տրոցկիզմը, քաղաքական հոսանք է հանդիսանում բանվոր դասակարգի ներսում: Վո՞չ, այդ բանը չի կարելի ասել: Ինչո՞ւ: Վորովհետև արդի տրոցկիստները վախենում են իրենց իսկական դեմքը բանվոր դասակարգին ցույց տալուց, վախենում են նրա առջև իրենց իսկական նպատակներն ու խնդիրները բաց անելուց, խնամքով թաղցնում են բանվոր դասակարգից իրենց քաղաքական կերպարանքը, վախենալով, վոր յեթե բանվոր դասակարգն իմանա իրենց իսկական մատուցութլոյնները, կնզովի նրանց՝ վորպես խորթ մարդկանց և նրանց կքլի իրենից: Դրանով էլ իսկապես բացատրվում է այն, վոր տրոցկիստական աշխատանքի հիմնական մեթոդն այժմ հանդիսանում է վոչ թե իրենց հայացքների բացահայտ ու աղնիվ պրոպագանդան բանվոր դասակարգի մեջ, այլ իրենց հայացքների քողարկումը, իրենց հակառակորդների հայացքների ստորաքարշ ու քծնողական գովաբանումը, իրենց սեփական հայացքների փարիսեցիական ու կեղծ կոխկրտումը ցեխի մեջ:

1936 թվականի դատավարութլոյն ժամանակ, յեթե հիշում եք, Կամենեվն ու Զինովյեվը վճռականորեն ժխտում էյին, թե իրենք վորեն քաղաքական պլատֆորմ ունեն: Նրանք լիակատար հնարավորութլոյն ունեյին դատավարութլոյն ժամանակ ծավալելու իրենց քաղաքական պլատֆորմը: Ասկայն նրանք այդ չարին, հայտարարելով, վոր իրենք վոչ մի քաղաքական պլատֆորմ չունեն: Վոչ մի փասկած չի կարող լինել, վոր նրանք յերկուսն էլ ստում էյին, ժխտելով իրենց պլատֆորմ ունենալը: Այժմ նույնիսկ կույրերը տեսնում են, վոր նրանք ունեցել են իրենց քաղաքական պլատֆորմը: Բայց նրանք ինչո՞ւ էյին ժրտում իրենց վորեն քաղաքական պլատֆորմ ունենալը: Վորովհետև նրանք վախենում էյին իրենց իսկական քաղաքական դեմ-

քը բաց անելուց, նրանք վախենում եյին ԽՍՀՄ-ում կապիտալիզմի ռեստավրացիայի իրենց իսկական պլատֆորմը ցուցադրելուց, վախենալով, վոր այդպիսի պլատֆորմը զղլանք կառաջացնի բանվոր դասակարգի մեջ:

1937 թվականի դատավարության ժամանակ Պյատախովը, Ռադեկը և Սոկոլնիկովը կանգնեցին այլ ուղու վրա: Նրանք չէյին ժխտում, վոր տրոցկիստներն ու ղինովյեականները քաղաքական պլատֆորմ ունեն: Նրանք ընդունեցին, վոր իրենք վորոշ քաղաքական պլատֆորմ ունեն, ընդունեցին և այդ պլատֆորմը ծավալեցին իրենց ցուցմունքների մեջ: Բայց ծավալեցին այն վոչ թե նրա համար, վոր կոչ անեն բանվոր դասակարգին, կոչ անեն ժողովրդին՝ պաշտպանելու տրոցկիստական պլատֆորմը, այլ նրա համար, վոր անիծեն և նշալակեն այն վորպես հակա-ժողովրդական և հակապրոլետարական մի պլատֆորմ: Կապիտալիզմի ռեստավրացիա, կոլտնտեսությունների ու խորհանտեսությունների լիկվիդացիա, շահագործման սխտեմի վերականգնում, դաշինք Գերմանիայի ու Ճապոնիայի Փաշլատական ուժերի հետ՝ Խորհրդային Միության դեմ պատերազմը մոտեցնելու համար, հանուն պատերազմի և խաղաղության քաղաքականության դեմ պայքարելու համար, Խորհրդային Միության տերիտորիալ անդամահատում՝ հանձնելով Ուկրաինան դերմանացիներին, իսկ Պրիմորյեն՝ ճապոնացիներին, Խորհրդային Միության տաղմական պարտության նախապատրաստում՝ թշնամի պետությունների նրա վրա հարձակվելու դեպքում և՛ վորպես այդ խնդիրներն իրադրծելու միջոց՝ վնասարարություն, դիվերսիա, անհատական տեռոր խորհրդային իշխանության դեկավորներին դեմ, լրտեսություն հոգուտ դերման-ճապոնական Փաշլատական ուժերի—այս է այժմյան տրոցկիզմի քաղաքական այն պլատֆորմը, վորը ծավալեցին Պյատախովը, Ռադեկը և Սոկոլնիկովը: Հասկանալի չե, վոր այդպիսի պլատֆորմը տրոցկիստները չեյին կարող չթաղցնել ժողովրդից, բանվոր դասակարգից: Յեւ նրանք այն թաղցնում եյին վոչ միայն բանվոր դասակարգից, այլ նաև տրոցկիստական մասսայից, և վոչ միայն տրոցկիստական մասսայից, այլ նույնիսկ ղեկավար տրոցկիստական վերնախավից, վորը բաղկացած եր 30—40 հոգուց կալմված մարդկանց փոքրաթիվ խմբակից: Յերբ Ռադեկն ու Պյատախովը

Տրոցկուց թույլատվություն են պահանջել տրոցկիստների 30—40 հոգուց բաղկացած փոքրիկ կոնֆերենցիա գումարելու՝ այդ պլատֆորմի բնույթի մասին ինֆորմացիա տալու համար, Տրոցկին այդ արգելել և նրանց, ասելով, թե նպատակահարմար չե պլատֆորմի իրական. բնույթի մասին խոսել տրոցկիստների նույնիսկ փոքրիկ խմբակի հետ, վորովհետև նման «ոպերացիան» վարող և պառակտում առաջացնել:

«Քաղաքական գործիչներ», վորոնք թաղցնում են իրենց հայացքները, իրենց պլատֆորմը վոչ միայն բանվոր դասակարգից, այլ նաև տրոցկիստական մասսայից, և վոչ միայն տրոցկիստական մասսայից, այլ նաև տրոցկիստների ղեկավար վերնախավից—այս է արդի տրոցկիզմի կերպարանը:

Բայց դրանից բխում է, վոր արդի տրոցկիզմն այլևս չի վարելի քաղաքական հոսանք անվանել բանվոր դասակարգի մեջ:

Արդի տրոցկիզմը քաղաքական հոսանք չե բանվոր դասակարգի մեջ, այլ վնասարարների, դիվերսանտների, հետախույզների, լրտեսների, մարդասպանների մի անսկզբունք և քաղաքիարազուրկ բանդա, բանվոր դասակարգի վոխերիմ թշնամիների մի բանդա, վորոնք ոտարերկրյա պետությունների հետախույզական որդանների մոտ գործում են վարձով:

Այս է տրոցկիզմի վերջին 7—8 տարվա եվոլուցիայի անվիճելի արդյունքը:

Այս է տարբերությունն անցյալի տրոցկիզմի և այժմյան տրոցկիզմի միջև:

Մեր կուսակցական ընկերների սխալն այն է, վոր նրանք չեն նկատել անցյալի տրոցկիզմի և այժմյան տրոցկիզմի այդ խոր տարբերությունը: Նրանք չեն նկատել, վոր տրոցկիստներն արդեն վաղուց դադարել են դադափարական մարդիկ լինելուց, վոր տրոցկիստներն արդեն վաղուց դարձել են մեծ ճանապարհի ավազակներ՝ ընդունակ ամեն մի դարչելիության, ընդունակ ամեն մի նողկալիության, կիպ մինչև լրտեսությունն ու իրենց հայրենիքին ուղղակի դավաճանելը, միայն թե կարողանան վատություն անել խորհրդային պետությանը և խորհրդային իշխանությանը: Նրանք այդ չնկատեցին, ուստի և չկարողացան իր ժամանակին վերականգնել, վորպեսդի պայքար մղեն տրոցկիստների դեմ նոր ձևով, ավելի վճռաբար:

Ահա թե ինչու տրոցկիստների վերջին տարիների նողկալի-
թյունները մեր մի քանի կուսակցական ընկերների համար կա-
տարյալ անակնկալ հանդիսացան:

Այնուհետև: Վերջապես, մեր կուսակցական ընկերները չեն
նկատել այն, վոր եյական տարբերություն կա մի կողմից այժմ-
յան վնասարարների ու դիվերսանտների միջև, վորոնց մեջ Փա-
շիզմի տրոցկիստական գործակալները բալական ակտիվ դեր են
խաղում, և մյուս կողմից Շախտիի ժամանակներէ վնասարար-
ների ու դիվերսանտների միջև:

Առաջին: Շախտիականները և արդյունաբերական կուսակ-
ցության անդամները մեզ համար բացահայտորեն խորթ մարդիկ
եյին: Նրանք մեծ մասամբ նախկին ձեռնարկատերեր եյին, հին
տերերի ժամանակվա նախկին կառավարիչներ, հին փայտափրա-
կան ընկերությունների նախկին անդամներ, փամ պարզապես
հին բուրժուական մասնագետներ, վորոնք քաղաքականապես բա-
ցահայտորեն թշնամի եյին մեզ: Մեր մարդկանցից վոչ վոք չե-
ր տարակուսում այդ պարոնների քաղաքական դեմքի իսկություն
նկատմամբ: Ասենք, շախտիականներն իրենք ել չեյին թաղ-
ցնում իրենց թշնամական վերաբերմունքը խորհրդային հասա-
րակակարգի նկատմամբ: Չի կարելի նույնն ասել այժմյան վնա-
սարարների ու դիվերսանտների, տրոցկիստների մասին: Այժմյան
վնասարարներն ու դիվերսանտները, տրոցկիստները, դրանք մեծ
մասամբ, գրպանում կուսակցական սոմա ունեցող կուսակցական
մարդիկ են, — հետևաբար, ձեռնարկորեն վոչ խորթ մարդիկ: Յե-
թե հին վնասարարները մեր մարդկանց դեմ եյին դնում, ապա
նոր վնասարարները, ընդհակառակը, քծնում են մեր մարդկանց
անջև, գովաբանում են մեր մարդկանց, ստորաքարշություն են
անում նրանց անջև նրա համար, վորպեսզի վստահություն
ձեռք բերեն: Ինչպես տեսնում եք, տարբերությունն եյական ե:

Յերկրորդ: Շախտիականների և արդյունաբերական կուսակ-
ցության անդամների ուժն այն եր, վոր նրանք ավելի կամ պա-
կաս չափով անհրաժեշտ տեխնիկական գիտելիքների տեր եյին,
մինչդեռ մեր մարդիկ, վորոնք չունեյին այդպիսի գիտելիքներ,
հարկադրված եյին սովորել նրանցից: Այդ հանգամանքը Շախ-
տիի ժամանակաշրջանի վնասարարներին մեծ առավելություն եր
տալիս, նրանց հնարավորություն եր տալիս վնասարարություն

անելու ազատ ու անարգել, նրանց հնարավորություն եր տալիս
մեր մարդկանց խաբել տեխնիկապես: Նույնը չեն այժմյան վնա-
սարարները, տրոցկիստները: Այժմյան վնասարարները վոչ մի
տեխնիկական առավելություն չունեն մեր մարդկանց համեմա-
տությամբ: Ընդհակառակը, տեխնիկապես մեր մարդիկ ավելի
պատրաստված են, քան այժմյան վնասարարները, քան տրոց-
կիստները: Շախտիի ժամանակաշրջանից մինչև մեր որերն ան-
ցած ժամանակվա ընթացքում մեզ մոտ աճել են տասնյակ հա-
զարավոր իսկական, տեխնիկապես կոփված բոլշևիկյան կադ-
րեր: Կարելի եր հիշատակել հազարավոր ու տասնյակ հազա-
րավոր տեխնիկապես աճած բոլշևիկյան ղեկավարների, վորոնց
համեմատությամբ այդ բոլոր Պյատակովներն ու Լիվչիցները,
Շեստովներն ու Բոգոլավսկիները, Մուրալովներն ու Դրոբ-
նինները դատարկ շաղկրատներ և նախապատրաստական դա-
սարանի աշակերտներ են տեխնիկական պատրաստության տե-
սակետից: Այդ դեպքում ինչի՞ մեջ ե արդի վնասարարների,
տրոցկիստների ուժը: Նրանց ուժը կուսակցական սոմա մեջ,
կուսակցական սոմա ունենալու մեջ ե: Նրանց ուժն այն ե, վոր
կուսակցական սոմաը քաղաքական վստահություն ե տալիս
նրանց և նրանց համար մուտք ե բաց անում դեպի մեր բոլոր
հիմնարկներն ու վաղմակերպությունները: Նրանց առավելու-
թյունն այն ե, վոր կուսակցական սոմա ունենալով և իրենց
խորհրդային իշխանության բարեկամ ձեռքնելով, նրանք
խաբում եյին մեր մարդկանց քաղաքականապես, ի չարն
եյին գործ դնում վստահությունը, վնասարարություն եյին ա-
նում սուպուխուս և մեր պետական գաղտնիքները հայտնում եյին
Խորհրդային Միության թշնամիներին: Մի «առավելություն»,
վորը կասկածելի չե իր քաղաքական ու բարոյական արժեքով,
բայց այնուամենայնիվ «առավելություն» ե: Այդ «առավելու-
թյամբ» ել հենց բացատրվում ե այն հանդամանքը, վոր տրոց-
կիստական վնասարարները, վորպես կուստոմասավոր մարդիկ,
վորոնք մուտք ունեյին մեր հիմնարկների ու կաղմակերպու-
թյունների բոլոր տեղերը, ուղղակի դյուա հանդիսացան ոտա-
րերիլրա պետությունների հետախուզական որդանների համար:

Մեր վորոչ կուսակցական ընկերների սխալն այն ե, վոր
նրանք չեն նկատել, չեն հասկացել հին և նոր վնասարարների

միջև, չափափակմաների ու արոցկիստների միջև յետած այդ ամբողջ տարբերությունը, և չնկատելով այդ՝ չեն կարողացել ժամանակին վերականգնվել նոր վնասարարների գեմ նոր ձևով պայքար մղելու համար:

IV

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱԶՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՏՎԵՐՈՏ ԿՈՂՄԵՐԸ

Սրանք են մեր միջազգային ու ներքին դրուժյան բնագավառից վերցված հիմնական փաստերը, վորոնց մասին մոռացել են կամ վորոնք չեն նկատել մեր շատ կուսակցական ընկերներ:

Ահա թե ինչու մեր մարդիկ հանկարծակի՜ յեկան վնասարարության և դիվերսիայի գործում վերջին տարիներս տեղի ունեցած դեպքերից:

Կարող են հարց տալ. բայց ինչո՞ւ մեր մարդիկ չեն նկատել այդ ամենը, ինչո՞ւ նրանք մոռացել են այդ ամենի մասին:

Վորտեղի՞ց առաջ յեկան այդ բոլորը՝ մոռացկոտությունը, կուրությունը, անհոգությունը, բարեհոգությունը:

Այդ մի որդանական արատ չե՞ր արդյոք մեր մարդկանց աշխատանքի մեջ:

Վո՞չ, այդ որդանական արատ չե: Այդ—ժամանակավոր յերեւելույթ ե, վորը՝ կարող ե արագորեն լիկվիդացիայի յենթարկվել մեր մարդկանց կողմից վորոշ ջանքերի առկայության դեպքում:

Ուրեմն ինչո՞ւմ ե բանը:

Բանն այն ե, վոր մեր կուսակցական ընկերները վերջին տարիներում ամբողջապես վլանված են յեղել տնտեսական աշխատանքով, նրանք ծայր աստիճանի տարված են յեղել տնտեսական հաջողություններով, և տարված լինելով այդ ամբողջ գործով, մոռացել են մնացած ամեն բանի մասին, յերեսի վրա յեն թողել բոլոր մնացածը:

Բանն այն ե, վոր տարված լինելով տնտեսական հաջողություններով, նրանք այդ գործի մեջ ակեցին տեսնել ամեն բանի սկիզբը և վերջը. իսկ այնպիսի գործերին, ինչպիսիք են թոր-

հըրդային Միութեան միջազգային դրութիւնը, կապիտալիստական շրջապատումը, կուսակցութեան քաղաքական աշխատանքի ուժեղացումը, պայքարը վնասարարութեան դեմ և այլն, — պարզապէս սկսեցին ուշադրութեան չդարձնել, կարծելով, վոր այդ բոլոր հարցերը յերկրորդական կամ նույնիսկ յերրորդական գործ են ներկայացնում:

Հաջողութիւնները և նվաճումներն, վհարկէ, մեծ գործ են: Մեր հաջողութիւնները սոցիալիստական շինարարութեան բնական վառուժ իսկապէս հսկայական են: Բայց հաջողութիւնները, ինչպէս և աշխարհում ամեն բան, ունենա նաև իրենց ստիերոտ կողմերը: Քաղաքականութեան մեջ քիչ փորձառութիւն ունեցող մարդկանց մոտ մեծ հաջողութիւններն ու մեծ նվաճումները հաճախ ծնում են անհոգութիւն, բարեհոգութիւն, ինքնադուրսութիւն, չափից դուրս ինքնավստահութիւն, ամբարտաւանութիւն, պարծենկոտութիւն: Դուք չեք կարող ժխտել, վոր վերջին ժամանակներս մեղանում անթիվ ու անհամար պարծենկոտներ են յերևացել: Զարմանալի չէ, վոր սոցիալիստական շինարարութեան բնագոյծում ձեռք բերված մեծ ու լուրջ հաջողութիւնների այս իրադրութեան մեջ ստեղծվում են պարծենկոտութեան տրամադրութիւններ, մեր հաջողութիւնների պարադոքսին մանիֆեստացիայի տրամադրութիւններ, ստեղծվում են մեր թշնամիների ուժերը թերազնահատելու տրամադրութիւններ, մեր ուժերը գերազնահատելու տրամադրութիւններ, և վորպէս այդ ամենի հետևանք — յերևան է գալիս քաղաքական Վրուրութիւնը:

Այստեղ յես պետք է միջանի խոսք ասեմ հաջողութիւնների հետ կապված վտանգների մասին, նվաճումների հետ կապված վտանգների մասին:

Դժվարութիւնների հետ կապված վտանգների մասին մենք փորձով դիտենք: Ահա արդեն միջանի տարի յե, վոր պայքար ենք մղում այդ տեսակ վտանգների դեմ և պետք է ասել՝ վոչ առանց հաջողութեան: Վոչ-կայուն մարդկանց մոտ դժվարութիւնների հետ կապված վտանգները հաճախ առաջ են բերում վհատութեան, իր ուժերին չհավատալու տրամադրութիւններ, հոռետեսութեան տրամադրութիւններ: Յեվ, ընդհակառակը, աշխտեղ, վորտեղ դործը վերաբերում է դժվարութիւններից բըղ-

խող վտանգները հաղթահարելուն, մարդիկ կոխվում են այդ պայ-ծ քարում և պայքարից դուրս են գալիս վորպէս լիոք պոդպատակու բոլլեիկներ: Այս է դժվարութիւնների հետ կապված վտանգների բնութիւնը: Սրանք են դժվարութիւնների հաղթահարման արդիւնքները:

Բայց կան այլ տեսակ վտանգներ, հաջողութիւնների հետ կապված վտանգներ, նվաճումների հետ կապված վտանգներ: Այո՛, այո՛, ընկերներ՛, հաջողութիւնների հետ, նվաճումների հետ կապված վտանգներ: Այդ վտանգների ելութիւնն այն է, վոր քաղաքականութեան մեջ քիչ փորձված և շատ բան ջոնսած մարդկանց մոտ հաջողութիւնների իրադրութիւնը, — հաջողութիւն՝ հաջողութեան հետեից, նվաճում՝ նվաճման հետեից, պլանների գերակատարում՝ գերակատարման հետեից, — առաջ է բերում անհոգութեան ու ինքնագոհութեան տրամադրութիւններ, ստեղծում է պարադոքսին հանդեպների և փոխադարձ վողջոյնների մթնոլորտ, վորոնք ապանում են չափի զգացումը և բխացնում քաղաքական հոտառութիւնը, ապամազնիսացնում են մարդկանց և մղում դեպի այն, վոր նիրհեն դափնիների վրա:

Զարմանալի չէ, վոր ամբարտաւանութեան և ինքնագոհութեան այդ արբեցնող մթնոլորտում, պարադոքսին մանիֆեստացիաների և աղմկալից ինքնագոյծութեան մթնոլորտում մարդիկ մոռանում են մեր յերկրի ճակատագրի համար առաջնակարգ նշանակութիւն ունեցող միջանի ելական փաստերի մասին, մարդիկ սկսում են չնկատել այնպիսի անախորժ փաստեր, ինչպիսիք են ձապիտալիստական շրջապատումը, վնասարարութեան նոր ձևերը, մեր հաջողութիւնների հետ կապված վտանգները և այլն: Կապիտալիստական շրջապատում: Բայց չե՞ վոր դա դատարկ բան է: Ի՞նչ նշանակութիւն կարող է ունենալ ինչ-վոր կապիտալիստական շրջապատում, յեթե մենք կատարում ու գերակատարում ենք մեր տնտեսական պլանները: Վնասարարութեան նոր ձևեր, պայքար տրոցիկիզմի դեմ: Այդ բոլոր դատարկ բաներ են: Ի՞նչ նշանակութիւն կարող է ունենալ այդ բոլոր մանրուքը, յերբ մենք կատարում ու գերակատարում ենք մեր տնտեսական պլանները: Կուսակցական կանոնադրութիւն, կուսորգանների ընտրականութիւն, կուսակցական ղեկավարների հաշվետվութիւն կուսակցական մասսայի առջև: Կարիք կա՞ արդյոք

այդ բոլորի՞նք Արժեք միթե ընդհանրապես գլուխ ցավացնել այդ բոլոր մանրունքների համար, յեթե մեղանում տնտեսությունն աճում է, իսկ բանվորների և գյուղացիների նյութական դրու-
թյունն ավելի ու ավելի յե բարելավվում: Այդ բոլորը դատարկ բաներ են: Պլանները գերակատարում ենք, մեղ մոտ կուսակցու-
թյունը վատ չէ, կուսակցության Կենտկոմը նույնպես վատ չէ—
եւ ի՞նչ է պետք մեզ: Տարրինակ մարդիկ են նստած այնտեղ՝ Մոսկվայում, կուսակցության Կենտկոմում—ինչ—վոր հարցեր են հնարում, խոսում են ինչ—վոր մնաստարություն մասին, իրենք չեն քննում, ուրիշներին եւ չեն թողնում քննելու...

Ահա ձեզ ակնառու որինակ, թե ինչպես հեշտությամբ և «պարզ կերպով» քաղաքական կուրուքյամբ են վարակվում մեր միջանի անփորձ ընկերները՝ տնտեսական հաջողություններով գլխապտույտ կերպով տարվելու հետևանքով:

Սրանք են հաջողությունների հետ, նվաճումների հետ կապ-
ված վտանգները:

Սրանք են պատճառները, վոր մեր կուսակցական ընկերները, տարվելով տնտեսական հաջողություններով, մոռացել են միջադ-
գային ու ներքին բնույթի փաստերի մասին, վորոնք եյական նշանակութուն ունեն խորհրդային Միության համար, և չեն նկատել մի ամբողջ շարք վտանգներ, վորոնք շրջապատել են մեր յերկիրը:

Սրանք են մեր անհոգության, մոռացկոտության, բարեհո-
գության, քաղաքական կուրուքյան արմատները:

Սրանք են մեր տնտեսական ու կուսակցական աշխատանքի թերությունների արմատները:

V

ՄԵՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ի՞նչպես վերացնել մեր աշխատանքի այս թերությունները:
Ի՞նչ է հարկավոր անել դրա համար:

Անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները.

1) Անհրաժեշտ է նախ և առաջ այս վամ այն գերատեսչու-
թյան գծով «ընթացիկ հարցերի» մեջ խրված մեր կուսակցական
ընկերների ուշադրությունը շրջել միջադգային և ներքին բնույ-
թի քաղաքական մեծ հարցերի կողմը:

2) Անհրաժեշտ է մեր կուսակցության քաղաքական աշխա-
տանքը հասցնել հարկ յեղած բարձրության, անկյունաքար դարձ-
նելով կուսակցական, խորհրդային և տնտեսական կադրերի քա-
ղաքական բուսավորության ու բուլլեիկյան կուիման խնդիրը:

3) Անհրաժեշտ է պարզաբանել մեր կուսակցական ընկերնե-
րին, վոր տնտեսական հաջողությունները, վորոնց նշանակու-
թյունն անմիճեղիորեն շատ մեծ է և վորոնց մենք ձգտելու ու
հասնելու յենք նաև առաջիկայում՝ որ—որի վրա, տարեց—տարի,
—այնուամենայնիվ չեն սպառում մեր սոցիալիստական շինարա-
րության ամբողջ գործը:

Պարզաբանել, վոր տալերոտ կողմերը, վորոնք կապված են
տնտեսական հաջողությունների հետ և արտահայտվում են ինք-
նադուլությամբ, անհոգությամբ, քաղաքական հոտաուության
բխացմամբ, կարող են վերացվել միայն այն դեպքում, յեթե
տնտեսական հաջողությունները զուգակցվում են կուսակցական
շինարարության և մեր կուսակցության քաղաքական ծավալուն
աշխատանքի հաջողությունների հետ:

Պարզաբանել, վոր տնտեսական հաջողություններն իրենք

դրանց հաստատուն և տեական լինելը, ամբողջությամբ ու լիովին կախված են կուսակցական-կազմակերպական և կուսակցական-քաղաքական աշխատանքի հաջողութուններից, վոր առանց այդ պայմանի տնտեսական հաջողութունները կարող են ավազի վրա կառուցված դուրս գալ:

4) Անհրաժեշտ է հիշել և յերբեք չմոռանալ, վոր կապիտալիստական շրջապատումն այն հիմնական փաստն է հանդիսանում, վորը վորոշում է խորհրդային Միության միջազգային դրությունը:

Հիշել և յերբեք չմոռանալ, վոր քանի կա կապիտալիստական շրջապատումը, կլինեն նաև վնասարարներ, դիվերսանտներ, լրտեսներ, տեռորիստներ, վորոնց խորհրդային Միության թիկունքներն են ուղարկում ոտարերկրյա պետությունների հետախուզական օրգանները, հիշել այդ մասին և պայքար մղել այն ընկերների դեմ, վորոնք թերազնահատում են կապիտալիստական շրջապատման փաստի նշանակությունը, վորոնք թերազնահատում են վնասարարության ուժերն ու նշանակությունը:

Պարզաբանել մեր կուսակցական ընկերներին, վոր վոչ մի տեսակ տնտեսական հաջողություն, վորքան ել այն մեծ լինի, չի կարող չեղյալ դարձնել կապիտալիստական շրջապատման փաստը և այդ փաստից բխող արդյունքները:

Ձեռք առնել անհրաժեշտ միջոցներ նրա համար, վորպեսզի մեր ընկերները, կուսակցական ու վոչ-կուսակցական բոլշևիկները, հնարավորություն ունենան ծանոթանալու ոտարերկրյա հետախուզական օրգանների վնասարար-դիվերսիոն և լրտեսական աշխատանքի նպատակներին ու խնդիրներին, պրակտիկային ու տեխնիկային:

5) Անհրաժեշտ է պարզաբանել մեր կուսակցական ընկերներին, վոր տրոցկիստները, վորոնք ներկայացնում են ոտարերկրյա հետախուզական օրգանների դիվերսիոն-վնասարար ու լրտեսական աշխատանքի ակտիվ տարրերը, վաղուց թողնել դադարել են բանվոր դասակարգի ներսում քաղաքական հոսանք լինելուց, վոր նրանք վաղուց արդեն դադարել են ծառայելուց վորևէ դադարի, վորը համարեղելի չե բանվոր դատակարգի շահերի հետ, վոր նրանք վեր են ածվել վնասարարների, դիվերսանտների, լրտեսների, մարդասպանների անսկզբունք ու դադարաբար-

դուրկ մի բանդայի, վորոնք ոտարերկրյա հետախուզական օրգանների մոտ աշխատում են վարձով:

Պարզաբանել, վոր արդի տրոցկիզմի դեմ մղվող պայքարում այժմ հարկավոր են վոչ թե հին մեթոդներ, վոչ թե դիվերսիայի մեթոդներ, այլ նոր մեթոդներ, արմատախիլ անելու և ջանջախելու մեթոդներ:

6) Անհրաժեշտ է պարզաբանել մեր կուսակցական ընկերներին արդի վնասարարների և Շախտիի ժամանակաշրջանի վնասարարների միջև յեղած տարբերությունը, պարզաբանել, վոր յեթե Շախտիի ժամանակաշրջանի վնասարարները մեր մարդկանց խաբում եյին տեխնիկայով, ոգտադործելով նրանց տեխնիկական հետամնացությունը, ապա արդի վնասարարները, վորոնք ունեն կուսակցական տոմս, մեր մարդկանց խաբում են իրենց նկատմամբ՝ վորպես կուսակցության անդամների նկատմամբ՝ յեղած քաղաքական վստահությամբ, ոգտադործելով մեր մարդկանց քաղաքական անհոգությունը:

Անհրաժեշտ է տեխնիկային տիրապետելու հին լոզունգը, վորը համապատասխանում էր Շախտիի ժամանակաշրջանին, լրացնել կադրերի քաղաքական դաստիարակության, բոլշևիզմին տիրապետելու և մեր քաղաքական դյուրահավատությունը լիկ-վիդացիայի յենթարկելու լոզունգով, մի լոզունգով, վորը լիովին համապատասխան լինի այժմյան մեր ապրած ժամանակաշրջանին:

Կարող են հարցնել, թե չե՞ր կարելի արդյոք սրանից մի տասը տարի առաջ, Շախտիի ժամանակաշրջանում միանգամից տալ յերկու լոզունգներն ել, — թե՛ առաջին լոզունգը՝ տեխնիկային տիրապետելու մասին, թե՛ յերկրորդ լոզունգը՝ կադրերի քաղաքական դաստիարակության մասին: Վո՛չ, չե՛ր կարելի: Մեղանում, բոլշևիկյան կուսակցության մեջ, դործերն այդպես չեն կատարվում: Հեղափոխական չարժման շրջադարձային մոմենտներում միշտ առաջ է քաշվում մեկ վորևէ հիմնական լոզունգ, վորպես հանգուցային, նրա համար, վորպեսզի նրանից կառչելով, նրա միջոցով ձիգ տրվի ամբողջ շղթան: Լենինն այսպես է սովորեցրել մեզ. դատե՛ հիմնական ողակը մեր աշխատանքի շղթայի մեջ, կառչեցե՛ք դրանից և ձգեցե՛ք այն նրա համար, վորպեսզի նրա միջոցով դուրս քաշենք ամբողջ շղթան և առաջ ընթանանք: Հե-

դափնակալան շարժման պատմությունը ցույց է տալիս, վոր այդ տակտիկան միակ ճիշտ տակտիկան է: Շախտի ժամանակաշրջանում մեր մարդկանց թուլությունն իրենց տեխնիկական հետամնացությունից մեջ էր: Վոչ թե քաղաքական, այլ տեխնիկական հարցերն էլին այն ժամանակ մեր թուլ տեղը կաղմում: Ինչ վերաբերում է այն ժամանակվա միասարարների նկատմամբ մեր ունեցած քաղաքական վերաբերմունքին, ապա այն միանգամայն պարզ էր, վորպես բոլշևիկների վերաբերմունք քաղաքականապես խորթ մարդկանց նկատմամբ: Մեր այդ տեխնիկական թուլությունը մենք վերացրինք նրանով, վոր տվինք տեխնիկային տիրապետելու լոգունդը և անցած ժամանակաշրջանում դաստիարակեցինք տասնյակ ու հարյուր հաղարավոր տեխնիկական կոմիսած բոլշևիկյան կադրեր: Այլ բան է այժմ, յերբ մենք արդեն ունենք տեխնիկապես կոմիսած բոլշևիկյան կադրեր, և յերբ միասարարների դերում հանդես են դալիս վոչ թե բացահայտորեն խորթ մարդիկ, վորոնք, ասենք նաև այն, վոչ մի տեխնիկական առավելություն չունեն մեր մարդկանց համեմատությամբ, այլ այնպիսի մարդիկ, վորոնք կուսակցական տոմս ունեն և վայելում են կուսակցության անդամի բոլոր իրավունքները: Այժմ մեր մարդկանց թուլությունը վոչ թե տեխնիկական հետամնացությունն է, այլ քաղաքական անհոգությունը, կույր վատահոլությունը պատահականորեն կուսակցական տոմս ստացած մարդկանց նկատմամբ, մարդկանց վոչ թե ըստ նրանց քաղաքական դեկլարացիաների, այլ ըստ նրանց աշխատանքի արդյունքների ասուելու բացակայությունը: Այժմ մեզ համար հանգուցային հարց է հանդիսանում վոչ թե մեր կադրերի տեխնիկական հետամնացության վերացումը, վորովհետև հիմնականում այդ արդեն վերացված է, այլ քաղաքական անհոգության և պատահականորեն կուսակցական տոմս ստացած միասարարների նկատմամբ յեղած քաղաքական դյուրահավատության վերացումը:

Այս է արմատական տարբերությունը կադրերի համար մղվող պայքարի գործում: Շախտի ժամանակաշրջանի հանգուցային հարցի և ներկա ժամանակաշրջանի հանգուցային հարցի միջև:

Ահա թե ինչու մենք սրանից տասը տարի առաջ չէինք կարող առաջ և չպետք է տայինք միանգամից յերկու լոգունդ՝ թե՞

տեխնիկային տիրապետելու լոգունդը և թե՛ կադրերի քաղաքական դաստիարակության լոգունդը:

Ահա թե ինչու տեխնիկային տիրապետելու հին լոգունդն անհրաժեշտ է այժմ լրացնել նոր լոգունդով՝ բոլշևիզմին տիրապետելու, կադրերի քաղաքական դաստիարակության և մեր քաղաքական անհոգությունը վերացնելու լոգունդով:

7) Անհրաժեշտ է ջախջախել և գեն դցել այն նեխած թեորիան, թե մեր յուրաքանչյուր առաջխաղացումով դասակարգային պայքարը մեղանում պետք է, իբրև թե, ավելի ու ավելի մարի, թե մեր հաջողություններին զուգընթաց, դասակարգային թշնամին, իբրև թե, ավելի ու ավելի ձեռնասուռն է դառնում:

Դա վոչ միայն նեխած թեորիա չէ, այլև վտանգավոր թեորիա չէ, վորովհետև դա ընեցնում է մեր մարդկանց, թակարգի մեջ է գցում նրանց, իսկ դասակարգային թշնամուն հնարավորություն է տալիս կադրուրելու՝ խորհրդային իշխանության դեմ պայքար մղելու համար:

Ընդհակառակը, վորքան ավելի առաջ ընթանանք, վորքան ավելի մեծ հաջողություններ ունենանք, այնքան ավելի գաղաղելու յեն ջախջախված շահագործող դասակարգերի մնացորդները, այնքան ավելի շուտ պետք է դիմեն նրանք պայքարի ավելի սուր ձևերի, այնքան ավելի վատություն են անելու նրանք խորհրդային պետությունը, այնքան ավելի կառչելու յեն պայքարի ամենակատաղի միջոցներին, վորպես դաստապարտվածների վերջին միջոցներին:

Պետք է նկատի ունենալ, վոր ջախջախված դասակարգերի մնացորդները ԽՍՀՄ-ում միայնակ չեն: Նրանք ուղղակի ոժանդակություն ունեն ԽՍՀՄ-ի սահմաններից դուրս գտնվող մեր թշնամիներին: Սխալ վլիներ կարծել, թե դասակարգային պայքարի վոլորտը սահմանափակված է ԽՍՀՄ-ի սահմաններով: Յեթե դասակարգային պայքարի մի ծայրը գործում է ԽՍՀՄ-ի չորջանակներում, ապա նրա մյուս ծայրը ձգվում է համում է մեզ չըջապատող բուրժուական պետությունների սահմանները: Այդ չեն կարող չգիտենալ ջախջախված դասակարգերի մնացորդները: Յեվ հենց այն պատճառով, վոր նրանք գիտեն այդ, նրանք այսուհետև ել շարունակելու յեն իրենց կատաղի վոտնագությունները:

Այդ ե սովորեցնում մեզ պատմութիւնը: Այդ ե սովորեցնում մեզ լենինիզմը:

Անհրաժեշտ ե այդ բոլորը հիշել և արթուն կենալ:

8) Անհրաժեշտ ե ջախջախել և դեն դնել մյուս նեխած թեորիան, վորն ասում ե, թե վնասարար իբր թե չի կարող լինել նա, ով միշտ չի վնասում և ով թեկուզ յերբեմն հաջողութիւններ ե ցույց տալիս իր աշխատանքում:

Այդ տարրերնակ թեորիան մերկացնում ե նրա հեղինակները միամտութիւնը: Վոչ մի վնասարար շարունակ չի վնասի, յեթե նա չի ուղում ամենակարճ ժամանակամիջոցում մերկացված լինել: Ընդհակառակը, իսկական վնասարարը պետք ե ժամանակ առ ժամանակ հաջողութիւններ ցույց տա իր աշխատանքում, վորովհետեւ այդ միակ միջոցն ե իրեն վորպէս վնասարար պահպանելու, վստահութիւն շահելու և իր վնասարարական աշխատանքը շարունակելու:

Յեւ կարծում եմ, վոր այս հարցը պարզ ե և հետագա բացատրութիւնների կարիք չունի:

9) Անհրաժեշտ ե ջախջախել և դեն դնել յերրորդ նեխած թեորիան, վորն ասում ե, թե տնտեսական պլանների սխտեմատիկ կատարումն իբրեւ թե ի չիք ե դարձնում վնասարարութիւնը և վնասարարութեան հետեանքները:

Նմանորինակ թեորիան կարող ե հետապնդել միայն մի նպատակ՝ չոյել մեր աշխատողների գերատեսչական ինքնաշխույթիւնը, հանդատացնել նրանց և թուլացնել նրանց պայքարը վնասարարութեան դեմ:

Ի՞նչ ե նշանակում «մեր տնտեսական պլանների սխտեմատիկ կատարումը»:

Առաջին՝ ապացուցված ե, վոր մեր բոլոր տնտեսական պլանները ցածրացված են, վորովհետեւ նրանք հաշիւ չեն առնում այն հսկայական ռեզերվներն ու հնարավորութիւնները, վոր թագնւված են մեր ժողովրդական տնտեսութեան ընդերքում:

Յերկրորդ՝ տնտեսական պլանների միագումար կատարումը ըստ ժողովրդական ամբողջութեամբ վերցրած՝ դեռ չի նշանակում, վոր միջանի շատ կարեւոր ճյուղերում պլանները նույնպէս կատարվում են: Ընդհակառակը, փաստերն ասում են, վոր տարեկան տնտեսական պլանները կատարած և նույնիսկ գերա-

կատարած մի ամբողջ շարք ժողովրդական սխտեմատիկորեն չեն կատարում պլանները ժողովրդական տնտեսութեան միջանի շատ կարեւոր ճյուղերում:

Յերրորդ՝ կասկած չի կարող լինել, վոր յեթե վնասարարները մերկացված և դուրս դրված չլինեյին, շատ ավելի վատ վիճակի մեջ կլինեյին տնտեսական պլանների կատարման գործը, վորի մասին հարկ ե, վոր հիշեյին քննարկվող թեորիայի փարձատես հեղինակները:

Չորրորդ՝ վնասարարներն իրենց գլխավոր վնասարարական աշխատանքը սովորաբար հարմարեցնում են վոչ թե խաղաղ ժամանակվա շրջանին, այլ պատերազմի նախորդակի կամ հենց պատերազմի ժամանակաշրջանին: Յենթադրենք, վոր մենք սկսեյինք որորել մեզ «տնտեսական պլանների սխտեմատիկ կատարման» նեխած թեորիայով և ձեռք չտայինք վնասարարներին: Պատկենեք, թե ինչպիսի վիթխարի վնաս կհասցնեյին վնասարարները մեր պետութեանը պատերազմի դեպքում, յեթե նրանց թողնեյին մնալ մեր ժողովրդական տնտեսութեան ընդերքում՝ «տնտեսական պլանների սխտեմատիկ կատարման» նեխած թեորիայի հովանու տակ:

Մի՞թե պարզ չե, վոր «տնտեսական պլանների սխտեմատիկ կատարման» թեորիան վնասարարների համար ձեռնտու թեորիա չե:

10) Անհրաժեշտ ե ջախջախել և դեն դնել չորրորդ նեխած թեորիան, վորն ասում ե, թե ստախանովյան շարժումը վնասարարութիւնը վերացնելու իբրեւ թե հիմնական միջոցն ե հանդիսանում:

Այդ թեորիան հնարվել ե նրա համար, վոր ստախանովյանների և ստախանովյան շարժման վերաբերյալ չաղակրատութեան աղժուկի տակ հարվածը հեռացվի վնասարարներից:

Ընկեր Մուստաֆա իր ղեկուցման մեջ ցուցադրեց ամբողջ մի շարք փաստեր, վորոնք խոսում են այն մասին, թե ինչպէս տրոցկիստական և վոչ-տրոցկիստական վնասարարները Կուդրասով ու Դոնբասով, ի չարը դործ դնելով քաղաքականապէս անհոգ մեր ընկերների վստահութիւնը, սխտեմատիկորեն խաբում եյին ստախանովյաններին, քար եյին դրում նրանց անիվի տակ, արհեստականորեն մի ամբողջ շարք խոչընդոտներ եյին ստեղծում նրանց

հաջող աշխատանքի դեմ և, վերջապես, հասան այն բանին, վոր քայքայեցին նրանց աշխատանքը: Ի՞նչ կարող են անել միմիայն ատախանովականները, յեթե կապիտալ շինարարության վնասարարական կատարումը, ասենք՝ Դոնբասում, խղում առաջացրեց տեմպերից հետ մնացող ածխի հանույթի նախապատրաստական աշխատանքների և մյուս բոլոր աշխատանքների միջև: Մի՞թե պարզ չէ, վոր ատախանովյան շարժումն ինքը կարիք ունի մեր ունալ ոգնությանը՝ ընդդեմ վնասարարների բոլոր ու ամեն տեսակ մեքենայությունների, վորպեսզի առաջ մղի գործը և կատարի իր մեծ միտան: Մի՞թե պարզ չէ, վոր պայքարը վնասարարության դեմ, պայքարը վնասարարության լիկվիդացիայի համար, վնասարարության սանձումն այն պայմանն է, վորն անհրաժեշտ է նրա համար, վորպեսզի ատախանովյան շարժումը կարողանա ծավալվել ամբողջ լայնությամբ:

Յեւ կարծում եմ, վոր այդ հարցը նույնպես պարզ է և հետագա բացատրությունների կարիք չունի:

11) Անհրաժեշտ է ջախջախել և դեն գցել հինգերորդ նեխած թեորիան, վորն ասում է, թե տրոցկիստական վնասարարներն իբր թե այլևս չեն գերակշռում, թե նրանք իբր թե իրենց վերջին կադրերն են հալաքում:

Այդ ճիշտ չէ, ընկերներ՝ Այդպիսի թեորիա կարող է լին հնաքել միմիայն միամիտ մարդիկ: Տրոցկիստական վնասարարներն ունեն իրենց ղեկավարները: Նրանք բաղկացած են նախ և առաջ ԽՍՀՄ-ի ջախջախված շահագործող դասակարգերի մնացորդներից: Նրանք բաղկացած են ԽՍՀՄ-ի սահմաններից դուրս գտնվող ամբողջ մի շարք խմբերից ու կադմակերպություններից, վորոնք թշնամի յեն Խորհրդային Միությանը:

Վերցնենք, որինակ, տրոցկիստական հակահեղափոխական IV ինտերնացիոնալը, վորը յերկու յերրորդով բաղկացած է լըրտեսներից ու դիվերսանտներից: Ինչո՞վ ղեկավարվ չեն այդ: Մի՞թե պարզ չէ, վոր այդ լրտեսական ինտերնացիոնալը կադրեր է տալու տրոցկիստների լրտեսական-վնասարարական աշխատանքի համար:

Կամ վերցնենք, որինակ, սրիկա Շեֆլոյի խումբը Նորվեգիայում, վոր իր մոտ ապաստան էր ավել ոքեր-լրտես Տրոցկույն և նրան ոգնում էր վատություն անելու Խորհրդային Միությանը:

նր: Այդ խումբն ինչո՞վ ղեկավարվ չէ: Ո՞վ կարող է ժխտել, վոր այդ հակահեղափոխական խումբն այսուհետեւ ել ծառայություններ է մատուցելու տրոցկիստական լրտեսներին ու վնասարարներին:

Կամ վերցնենք, որինակ, Շեֆլոյի նման նույնպիսի մի սրիկայի խումբ, Սովարինի խումբը Ֆրանսիայում: Ինչո՞վ ղեկավարվ չեն այն: Մի՞թե կարելի չէ ժխտել, վոր սրիկաների այդ խումբը նույնպես ոգնելու չէ տրոցկիստներին՝ Խորհրդային Միության դեմ ուղղված նրանց լրտեսական-վնասարար աշխատանքում:

Իսկ Գերմանիայում գտնվող այդ բոլոր պարոնները, ամեն տեսակ Ռուտ Ֆիշերները, Մասլովները, Ուրբանները, վորոնք իրենց հոգին ու մարմինը վաճառել են Փաշիստներին, —ինչո՞վ ղեկավարվ չեն նրանք տրոցկիստական լրտեսական-վնասարար աշխատանքի համար:

Կամ, որինակ, գրողների հայտնի հորդան Ամերիկայում՝ հայտնի ժուլիկ Իստմենի գլխավորությամբ, գրչի այդ բոլոր ավաղակները, վորոնք ապրում են հենց նրանով, վոր զրպարտում են ԽՍՀՄ-ի բանվոր դասակարգին, —նրանք ինչո՞վ ղեկավարվ չեն տրոցկիստի համար:

Վո՞չ, պետք է դեն գցել այն նեխած թեորիան, թե տրոցկիստներն իբր թե իրենց վերջին կադրերն են հալաքում:

12) Վերջապես, անհրաժեշտ է ջախջախել և դեն գցել մի նեխած թեորիա ևս, վորն ասում է, թե քանի վոր մենք, բոլշևիկներս, չափ ենք, իսկ վնասարարները քիչ են, քանի վոր մեզ, բոլշևիկներս, պաշտպանում են տասնյակ միլիոնավոր մարդիկ, իսկ տրոցկիստ-վնասարարներին՝ միմիայն միավորներ ու տասնյակներ, ապա մենք, բոլշևիկներս, կարող եյինք ուշադրություն ել չդարձնել ինչ-վոր մի բուռ վնասարարների վրա:

Այդ ճիշտ չէ, ընկերներ՝ Այդ ավելի քան տարրինակ թեորիան հնարված է միթարելու համար մեր միջանդի դեկավար ընկերներին, վորոնք ապավիլել են աշխատանքում վնասարարության դեմ պայքարել չկարողանալու պատճառով, և հնարված է քննցնելու համար նրանց զգաստությունը, թողնելու, վոր նրանք հանդիստ քնեն:

Վոր տրոցկիստական վնասարարներին աջակցում են միավորներ, իսկ բոլշևիկներին՝ տասնյակ միլիոնավոր մարդիկ — այդ,

իհարկե, ճիշտ է: Բայց դրանից բնավ չի հետևում, թե վնասարարները չեն կարող լրջադույն վնաս չհասցնել մեր գործին: Վատությունն անելու և վնասելու համար ամենևին մեծ թվով մարդ չի պահանջվում: Դնեպրոստրոյը կառուցելու համար հարկավոր ե գործի դնել տասնյակ հազարավոր բանվորներ: Իսկ այն պայթեցնելու համար պահանջվում ե գուցե միքանի տասնյակ մարդ, վոչ ավելի: Վորպեսզի պատերազմի ժամանակ ճակատամարտը չահվի, դրա համար վարող և պահանջվել կարմիր բանակայինների միքանի կորպուս: Իսկ վորպեսզի այդ շահումը ճակատում ձախողվի, դրա համար բավական ե, վոր վորեւ տեղում՝ բանակի շտաբում կամ նույնիսկ դիվիզիայի շտաբում լինեն միքանի լրտես, վորոնք կարող են դողանալ ուղերատիվ պլանը և հանձնել հակառակորդին: Վորպեսզի յերկաթուղային մեծ կամուրջ կառուցվի, դրա համար հազարավոր մարդիկ են պահանջվում: Բայց վորպեսզի այն պայթեցվի, դրա համար բավական ե ընդամենը միքանի հոգի: Կարելի յեր տասնյակ ու հարյուրավոր այսպիսի որինակներ բերել:

Հետևաբար, չի կարելի իրեն միխիթարել նրանով, թե մենք շատ ենք, իսկ նրանք, տրոցկիստական վնասարարները, քիչ են:

Պետք ե հասնել այն բանին, վորպեսզի նրանք, տրոցկիստական վնասարարները, բոլորովին չլինեն մեր շարքերում:

Այդպես ե գործն այն հարցում, թե ինչպես պետք ե լիվիդացիայի յենթարկել մեր աշխատանքի այն թերությունները, վորոնք ընդհանուր են մեր բոլոր՝ թե՛ առնեսական ու խորհրդային և թե՛ վարչական ու կուսակցական կազմակերպությունների համար:

Սրանք են այն միջոցառումները, վորոնք անհրաժեշտ են այդ թերությունները վերացնելու համար:

Ինչ վերաբերում ե հատկապես կուսակցական կազմակերպություններին և նրանց աշխատանքի թերություններին, ապա այդ թերությունների վերացման միջոցների մասին բավականաչափ մանրամասնորեն խոսվում ե բանաձևի՝ ձեր հայեցողությանը ներկայացվող նախագծում: Ուստի յես կարծում եմ, վոր այստեղ կարիք չկա ծանրանալու գործի այդ կողմի վրա:

Յես կուզեյի միայն մի քանի խոսք ասել մեր կուսակցական

կադրերի քաղաքական պատրաստության ու կատարելագործման հարցի մասին:

Յես կարծում եմ, վոր յեթե մենք կարողանայինք, յեթե մենք ի վիճակի լինեյինք մեր կուսակցական կադրերը վարից—վեր նախապատրաստելու իդեոլոգիայես և կոմիւնու քաղաքականորեն այնպես, վոր նրանք կարողանային ադատորեն կողմնորոշվել ներքին ու միջազգային իրադրության մեջ, յեթե մենք կարողանասիստներ, ընդունակ առանց լուրջ սխալների լուծելու յերկիրը ղեկավարելու հարցերը, ապա դրանով մենք լուծած կլինեյինք մեր բոլոր խնդիրների իննը տասերորդը:

Ի՞նչ վիճակի մեջ ե մեր կուսակցության ղեկավար կազմի հարցը:

Մեր կուսակցության կազմում, յեթե նկատի առնենք նրա ղեկավար խավերը, կան մոտ յերեք—չորս հազար բարձր ղեկավարներ: Դա—յես կասեյի—մեր կուսակցության ղեներալիտետն ե:

Ապա դալիս են 30—40 հազար միջակ ղեկավարներ: Դա մեր կուսակցական սպայությունն ե:

Այնուհետև դալիս ե մոտ 100—150 հազար կուսակցական ստորին հրամանատարական կազմ: Դա մեր, այսպես ասած, կուսակցական յենթասպայությունն ե:

Բարձրացնել այդ հրամանատարական կադրերի իդեոլոգիական մակարդակը և քաղաքական կոմիւնությունը, լցնել այդ կադրերի մեջ թարմ ուժեր, վորոնք սպասում են իրենց առաջնաչափն և այդպիսով ընդարձակել ղեկավար կադրերի կազմը, — ահա խնդիրը:

Ի՞նչ ե պահանջվում դրա համար:

Նախ և առաջ անհրաժեշտ ե առաջարկել մեր կուսակցական ղեկավարներին—բլիջների քարտուղարներից մինչև մարզային ու հանրապետական կուսակցական կազմակերպությունների քարտուղարները—իրենց համար ընտրել վորոշ ժամանակամիջոցում յերկուական մարդ, յերկուական այնպիսի կուսակցական աշխատող, վորոնք ընդունակ են նրանց իսկական տեղակալները լինելու: Կարող են ասել. իսկ վո՞րտեղից գտնենք դրանց, յուրաքանչյուրի համար յերկու տեղակալ, մենք չունենք այդպիսի մարդիկ, չունենք համապատասխան աշխատողներ: Այդ ճիշտ չե՛, ըն-

կերենք: Ընդունակ մարդիկ, տաղանդավոր մարդիկ մենք ունենք տասնյակ հազարներով: Հարկավոր է միայն ճանաչել նրանց և ժամանակին առաջդաշել, վորպեսզի նրանք չլճանան հին տեղում և չսկսեն նեխել: Վորոնցեք և կզտնեք:

Այնուհետև: Բջիջների քարտուղարների կուսակցական ուսուցման ու վերապատրաստման համար անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր մարդային կենտրոնում ստեղծել քառամսյա «Կուսակցական դասընթացներ»: Այդ դասընթացները պետք է ուղարկել բոլոր սկզբնական կուսակցական կազմակերպությունների (բջիջների) քարտուղարներին, իսկ այնուհետև, յերբ նրանք կանցնեն դասընթացը և կվերադառնան տեղերը, ուղարկել նրանց տեղակալներին և սկզբնական կուս-կազմակերպությունների ամենաընդունակ անդամներին:

Այնուհետև: Ծրջանային կազմակերպությունների առաջին քարտուղարների քաղաքական վերապատրաստման համար անհրաժեշտ է ԽՍՀՄ-ում, ասենք, տասն ամենից ավելի կարևոր կենտրոնում, ստեղծել ութամսյա «Լենինյան դասընթացներ»: Այդ դասընթացները պետք է ուղարկել շրջանային և օկրուգային կուսակցական կազմակերպությունների առաջին քարտուղարներին, իսկ այնուհետև, յերբ նրանք կանցնեն դասընթացը և վերադառնան տեղերը, — ուղարկել նրանց տեղակալներին և շրջանային ու օկրուգային կազմակերպությունների ամենաընդունակ անդամներին:

Այնուհետև: Քաղաքային կազմակերպությունների քարտուղարների իրենց իրական վերապատրաստման ու քաղաքական կատարելագործման համար անհրաժեշտ է ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմին կից կազմակերպել մեցամսյա «Կուսակցության պատմության ու քաղաքականության դասընթացներ»: Այդ դասընթացները պետք է ուղարկել քաղաքային կազմակերպությունների առաջին կամ յերկրորդ քարտուղարներին, իսկ այնուհետև, յերբ նրանք կանցնեն դասընթացը և կվերադառնան տեղերը, ուղարկել քաղաքային կազմակերպությունների ամենաընդունակ անդամներին:

Վերջապես, անհրաժեշտ է ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմին կից ստեղծել մեցամսյա «Խորհրդակցություն» ներքին ու միջազգային քաղաքականության հարցերի վերաբերյալ»: Այստեղ պետք է ուղարկել մարդային ու յերկրային կազմակերպությունների և ազգային կոմունիստական կուսակցությունների կենտրոնական կոմի-

տեներին առաջին քարտուղարներին: Այդ ընկերները պետք է տան վոչ թե մեկ, այլ մի քանի հերթափոխ, վորոնք կարողանան փոխարինել մեր կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեյի ղեկավարներին: Այդ անհրաժեշտ է, և այդ պետք է կատարվի:

Յեւ վերջացնում եմ, ընկերներ:

Մենք այսպիսով շարադրեցինք մեր աշխատանքի հիմնական թերությունները, ինչպես այն թերությունները, վորոնք ընդհանուր են մեր բոլոր կազմակերպությունների համար, — տնտեսական, վարչական, կուսակցական, — այնպես էլ այն թերությունները, վորոնք հատուկ են հատկապես միայն կուսակցական կազմակերպություններին, — թերություններ, վորոնք բանվոր դասակարգի թշնամիներն ոգտագործում են իրենց դիվերսիոն-վնասարարական և լրտեսական-տեղորիստական աշխատանքի համար:

Մենք այնուհետև նշեցինք այն հիմնական միջոցառումները, վորոնք անհրաժեշտ են նրա համար, վորպեսզի վերացնենք այդ թերությունները և անվնաս դարձնենք ոտարերկրյա հետախուզական որդանների տրոցկիստական-Փաշխտական դորձակալների դիվերսիոն-վնասարարական և լրտեսական-տեղորիստական վրտնձգությունները:

Հարց է ծագում, թե մենք կարո՞ղ ենք արդյոք իրագործել այս բոլոր միջոցառումները, ունե՞նք մենք արդյոք դրա համար բոլոր անհրաժեշտ հնարավորությունները:

Անկասկած, կարող ենք: Կարող ենք, վորովհետև մենք մեր տրամադրությունն տակ ունենք այն բոլոր միջոցները, վորոնք անհրաժեշտ են այդ միջոցառումներն իրագործելու համար:

Իսկ ի՞նչ է պակասում մեզ:

Պակասում է միայն մեկ բան. պատրաստակամություն լիկ-վիզացիայի յենթարկելու մեր սեփական անհոգությունը, մեր սեփական բարեհոգությունը, մեր սեփական քաղաքական կարճատեսությունը:

Այս է խնդրի առանցքը:

Բայց մի՞թե մենք չենք կարողանա ազատվել այդ ծիծաղելի ու իդիոտային հիվանդությունից, մենք, վոր տապալել ենք կապիտալիզմը, հիմնականում կառուցել ենք սոցիալիզմ և բարձրացրել ենք համաշխարհային կոմունիզմի մեծ դրոշը:

Մենք հիմք չունենք կասկածելու, վոր անտարակույս կազա-

վենք դրանից, յեթե, իհարկե, ցանկանանք այդ: Կազատվենք
վոչ թե հենց այնպես, այլ բոլշևիկորեն, ինչպես հարկն է:

Յեւ յերբ մենք ազատվենք այդ իդիոտային հիվանդություն-
նից, մենք կարող ենք լիակատար վստահությամբ ասել, վոր մեզ
համար սարսափելի չե վոչ մի թշնամի, վոչ ներքին, վոչ ար-
տաքին, մեզ համար սարսափելի չեն նրանց վտանգությունները,
վորովհետեւ մենք ապագայում նրանց կջախջախենք նույնպես,
ինչպես ջախջախում ենք նրանց այժմ, ինչպես նրանց ջախջախել
ենք անցյալում: (Ծափահարություններ):

ՅԵԶՐԱՓԱԿՄԱՆ ԽՈՍՔ

Ընկերներ:

Յես իմ դեկլացման մեջ խոսեցի քննարկվող գործի հիմնական
հարցերի մասին: Մտքերի փոխանակությունը ցույց տվեց, վոր
մեզ մոտ այժմ կա լիակատար պարզություն, կա խնդիրների
ըմբռնում և կա մեր աշխատանքի թերությունները վերացնելու
պատրաստակամություն: Բայց մտքերի փոխանակությունը ցույց
տվեց նաև, վոր կան մեր կազմակերպական-քաղաքական պրակ-
տիկայի վորոշ կոնկրետ հարցեր, վորոնց վերաբերյալ մեզ մոտ
դեռ կատարելապես պարզ հասկացողություն չկա: Յես հաշվեցի
այդպիսի 7 հարց:

Թույլ տվեք մի քանի խոսք ասել այդ հարցերի մասին:

1) Այժմ, պետք է յենթադրել, բոլորը հասկացան, գիտակցե-
ցին, վոր տնտեսական կամպանիաներով ու տնտեսական հաջողու-
թյուններով չափից դուրս տարվելը՝ կուսակցական-քաղաքական
հարցերը թերագնահատելու և մոռացության տալու պայմաննե-
րում—դեպի փակուղի յե տանում: Հետևաբար, անհրաժեշտ է
աշխատողների ուշադրությունը շրջել կուսակցական-քաղաքական
հարցերի կողմը, այնպես, վոր տնտեսական հաջողությունները
զուգակցվեն և կողք-կողքի ընթանան կուսակցական-քաղաքական
աշխատանքի հաջողությունների հետ:

Գործնականորեն ինչպե՞ս իրականացնել կուսակցական-քաղա-
քական աշխատանքն ուժեղացնելու խնդիրը, կուսակցական կադ-
մակերպությունները տնտեսական մանրունքներից ազատելու խն-
դիրը: Ինչպես յերևում է մտքերի փոխանակությունից, վորոշ
ընկերներ հակումն ունեն այն սխալ հետևությունն անելու դրա-
նից, վոր այժմ իբր թե անհրաժեշտ կլինի բոլորովին հեռանալ
տնտեսական աշխատանքից: Համենայն դեպս ձայներ յեղան—դե,
այժմ, փառք աստծո՛ւ, կազատվենք տնտեսական գործերից, այժմ
կարելի յե կուսակցական-քաղաքական աշխատանքով ել դբաղվել:

Ճիշտ է արդյոք այդ հետևությունը: Վո՛չ, ճիշտ չէ: Յերբ մեր կուսակցական ընկերները, տարվելով տնտեսական հաջողություններով, հեռանում եյին քաղաքականությունից, այդ ծայրահեղությունն էր, վորը մեծ դոհեր պատճառեց մեզ: Յեթե այժմ մեր վորոշ ընկերներ, ձեռնամուխ լինելով կուսակցական-քաղաքական աշխատանքի ուժեղացմանը, մտքով անցկանցնեն հեռանալ տնտեսությունից, ապա այդ կլինի մյուս ծայրահեղությունը, վորը մեզանից կխլի վոչ պակաս դոհեր: Ձի կարելի մեկ ծայրահեղությունից նետվել դեպի մյուսը: Ձի կարելի քաղաքականությունն անջատել տնտեսությունից: Մենք չենք կարող հեռանալ տնտեսությունից նույնպես, ինչպես չենք կարող հեռանալ քաղաքականությունից: Ուսումնասիրության հարմարության համար մարդիկ սովորաբար մեթոդոլոգիորեն անջատում են տնտեսություն հարցերը քաղաքականության հարցերից: Բայց այդ կատարվում է միայն մեթոդոլոգիորեն, արհեստականորեն, միայն ուսումնասիրության հարմարության համար: Կյանքում, ընդհանրապես, պրակտիկայում քաղաքականությունն ու տնտեսությունն անբաժանելի յեն: Նրանք գոյություն ունեն միատեղ և դործում են միատեղ: Յեվ նա, ով մտածում է մեր պրակտիկ քաղաքականության մեջ տնտեսությունն անջատել քաղաքականությունից, տնտեսական աշխատանքն ուժեղացնել քաղաքական աշխատանքը նվազեցնելու գնով, կամ ընդհանրապես, քաղաքական աշխատանքն ուժեղացնել տնտեսական աշխատանքի նվազեցման գնով, —նա անսպասելի ընկնում է փակուղու մեջ:

Բանաձևի նախագծի՝ կուսակցական կազմակերպությունները տնտեսական մանրունքներից ազատելու և կուսակցական-քաղաքական աշխատանքն ուժեղացնելու վերաբերյալ հարցնի կետի իմաստն այն չէ, վոր հեռանանք տնտեսական աշխատանքից ու տնտեսական ղեկավարությունից, այլ սոսկ միայն այն, վոր այլևս թույլ չտանք տնտեսական որդանները, այդ թվում և հատկապես հողային որդանները, մեր կուսակցական կազմակերպություններով փոխարինելու և ղեկավարելու պրակտիկան: Հետևաբար, անհրաժեշտ է յուրացնել տնտեսական որդանների բոլորելիկան ղեկավարման մեթոդը, վորի եյությունն այն է, վոր սխտեմատիկաբար ոգնենք այդ որդաններին, սխտեմատիկաբար ամրացնենք նրանց և տնտեսությունը ղեկավարենք վոչ թե այդ որդաններից անկախ, այլ նրանց միջոցով: Հարկավոր է տնտեսական որդան-

ներին ու նախ և առաջ հողային որդաններին լավագույն մարդիկ տալ, հարկավոր է այդ որդանները կոմպլեկտավորել նոր լավագույն աշխատողներով, վորոնք ընդունակ լինեն կատարելու իրենց վրա դրված խնդիրները: Միայն այն բանից հետո, յերբ կկատարվի այդ աշխատանքը, կարելի յե հույս ունենալ, վոր կուսակցական կազմակերպությունները լիովին կազատագրվեն տնտեսական մանրունքներից: Հասկանալի յե, վոր այդ դործը լուրջ է և վորոշ ժամանակ է պահանջում: Բայց քանի դեռ այդ չի կատարված, կուսակցական կազմակերպությունները հարկադրված կլինեն առաջիկայում ևս վորոշ կարճ ժամանակամիջոցում ընդհուպ զբաղվել գյուղատնտեսական դործերով՝ դրանց բոլոր մանրունքներով —լար, ցանք, բերքահավաք և այլն:

2) Յերկու խոսք վնասարարների, դիվերսանտների, լրուսների և այլոց մասին: Հիմա, յես կարծում եմ, բոլորի համար պարզ է, վոր այժմյան վնասարարներն ու դիվերսանտները, ինչպիսի դրոշակով ել թեկուղ ղեկավարվեն նրանք, տրոցկիստական թե բուրխարինյան, վաղուց արդեն դադարել են բանվորական շարժման մեջ քաղաքական հոսանք լինելուց, վոր նրանք վեր են ածվել պրոֆեսիոնալ վնասարարների, դիվերսանտների, լրուսների, մարդասպանների անսկզբունք ու դադարագուրկ մի բանդայի: Հասկանալի յե, վոր անհրաժեշտ կլինի անողորմաբար ջախջախել ու արմատախիլ անել այդ պարոններին վորպես բանվոր դասակարգի թշնամիների, վորպես մեր հայրենիքի դավաճանների: Այդպարզ է և հետագա պարզաբանումներ չի պահանջում:

Բայց ահա մի հարց. դործնականորեն ի՞նչպես իրականացնել տրոցկիզմի ճապոնադերմանական դործակալներին ջախջախելու և արմատախիլ անելու խնդիրը: Այդ նշանակո՞ւմ է արդյոք, վոր պետք է ջախջախել ու արմատախիլ անել վո՛չ միայն իսկական տրոցկիստներին, այլև նրանց, վորոնք մի ժամանակ տատանվել են տրոցկիզմի կողմը, իսկ այնուհետև, վաղուց արդեն, հեռացել են տրոցկիզմից, վո՛չ միայն նրանց, վորոնք իսկապես վնասարարության տրոցկիստական դործակալներ են հանդիսանում, այլև նրանց, վորոնք մի ժամանակ առիթ են ունեցել անցնելու այն փողոցով, վորով մի ժամանակ անցել է այս կամ այն տրոցկիստը: Համենայն դեպս այդպիսի ձայներ այստեղ պլենումում լուսվեցին: Կարելի՞ յե արդյոք բանաձևի նման մեկնաբանումը ճիշտ համարել: Վո՛չ, չի կարելի ճիշտ համարել: Այդ հարցում, ինչ-

պէս և մյուս բոլոր հարցերում, անհրաժեշտ ե անհատական, չե-
ռաւորված մոտեցում: Ձի կարելի բոլորին մի սանրաչափով
խոսել: Այդպիսի հախուռն մոտեցումը կարող ե միայն վնասել
խակական տրոցկիստական վնասարարների ու լրտեսների դեմ
պայքարելու գործին:

Մեր պատասխանատու ընկերների մեջ կան վորոշ թվով նախ-
կին տրոցկիստներ, վորոնք վաղուց արդեն հեռացել են տրոցկիզ-
մից և տրոցկիզմի դեմ պայքար են մղում վո՛չ թե ավելի վատ,
այլ ավելի լավ, քան մեր հարգելի ընկերներից վոմանք, վորոնք
առիթ չեն ունեցել տրոցկիզմի կողմը տատանվելու: Հիմարու-
թյուն կլինեք այժմ արատավորել այդպիսի ընկերներին:

Մեր ընկերների մեջ կան նաև այնպիսիները, վորոնք դադա-
ւարապէս միշտ կանգնած են յեղել տրոցկիզմի դեմ, բայց չնա-
յած դրան, անձնական կապ են պահպանել առանձին տրոցկիստ-
ների հետ, վորը նրանք չեն հապաղել վերացնել, հենց վոր նրանց
համար պարզ ե դարձել տրոցկիզմի գործնական ֆիզիոնոմիան:
Լավ չե, իհարկե, վոր նրանք առանձին տրոցկիստների հետ ունե-
ցած իրենց անձնական բարեկամական կապը կտրեցին վո՛չ թե
միանգամից, այլ ուշացումով: Բայց հիմարություն կլինեք այդ-
պիսի ընկերներին տրոցկիստների հետ միասին մեկ կույտի մեջ
նետել:

3) Ի՞նչ ե նշանակում ճիշտ ընտրել աշխատողներին և նրանց
ճիշտ դասավորել աշխատանքի մեջ:

Այդ նշանակում ե աշխատողներին ընտրել նախ՝ քաղաքա-
կան հատկանիշով, այսինքն՝ նրանք արժանի՞ յեն արդյոք քաղա-
քական վստահության, և յերկրորդ՝ գործնական հատկանիշով,
այսինքն՝ նրանք պիտանի՞ յեն արդյոք այսինչ կոնկրետ աշխա-
տանքի համար:

Այդ նշանակում ե՝ գործարարական մոտեցումը չվերածել
գործամուլական մոտեցման, յերբ մարդիկ հետաքրքրվում են աշ-
խատողների գործարար հատկություններով, բայց չեն հետաքրք-
րվում նրանց քաղաքական ֆիզիոնոմիայով:

Այդ նշանակում ե՝ քաղաքական մոտեցումը չվերածել միակ
ու սպառիչ մոտեցման, յերբ մարդիկ հետաքրքրվում են աշխա-
տողների քաղաքական ֆիզիոնոմիայով, բայց չեն հետաքրքրվում
նրանց գործարարական հատկություններով:

Կարելի՞ յե արդյոք ասել, վոր բոլշևիկյան այս կանոնը կա-

տարվում ե մեր կուսակցական ընկերների կողմից: Դժբախտա-
բար, այդ չի կարելի ասել: Այստեղ պլենումում արդեն խոսեցին
այդ մասին: Բայց ամեն ինչ չասացին: Բանն այն ե, վոր այդ
փորձված կանոնը մեր պրակտիկայում ամեն քայլափոխում
խախտվում ե և այն ել ամենակոպիտ ձևով: Ամենից ավելի հա-
ճախ աշխատողներին ընտրում են վոչ թե ըստ որյեկտիվ հատկա-
նիշների, այլ ըստ պատահական, սուբյեկտիվ, մեղչանական-քաղ-
քական հատկանիշների: Ամենից ավելի հաճախ ընտրում են
այսպէս կոչված ծանոթներին, բարեկամներին, հայրենակիցնե-
րին, անձնապէս նվիրված մարդկանց, իրենց՝ չեֆերին գովաբա-
նելու մեջ վարպետներին—անկախ նրանց քաղաքական ու գործա-
րարական պիտանիությունից:

Հասկանալի յե, վոր պատասխանատու աշխատողների ղեկա-
վար խմբի փոխարեն ստացվում ե մտերիմ մարդկանց մի փոքրիկ
ընտանիք, մի արտել, վորի անդամներն աշխատում են ապրել
խաղաղ, չվիրավորել միմյանց, աղբը դուրս չհանել բակից, գո-
վաբանել միմյանց և ժամանակ առ ժամանակ փուչ ու դատարկ
և սիրտ խառնող ռապորտներ ուղարկել կենտրոն հաջողություն-
ների մասին:

Դժվար չե հասկանալ, վոր այդպիսի ընտանեկան իրա-
դրության մեջ չի կարող տեղ լինել վո՛չ աշխատանքի թերու-
թյունների քննադատության համար, վո՛չ աշխատանքի ղեկավար-
ների ինքնաքննադատության համար:

Հասկանալի յե, վոր այդպիսի ընտանեկան իրադրությունը
բարենպաստ միջավայր ե ստեղծում ստորաքարչներ անեցնելու
համար, մարդիկ, վորոնք զուրկ են իրենց արժանապատվության
զգացումից և այդ պատճառով վոչ մի ընդհանուր բան չօժեն
բոլշևիզմի հետ:

Վերցնենք, որինակ, ընկերներ Միրզոյանին և Վախովին:
Դրանցից առաջինը Ղազախստանի յերկրային կուսակցական կազ-
մակերպության քարտուղարն ե, յերկրորդը՝ Յարոսլավլի մարզա-
յին կուսակցական կազմակերպության քարտուղարը: Այդ մարդիկ
մեր չըջանում հետին աշխատողներ չեն: Իսկ ինչպե՞ս են նրանք
ընտրում աշխատողներին: Առաջինը Ադրբեջանից և Ուրալից,
վորտեղ նա աշխատում եր առաջ, իր հետ Ղազախստան ե քաշ
տվել 30—40 հոգի Վիր մարդկանց և պատասխանատու պոստերի
յե դրեկ նրանց Ղազախստանում: Յերկրորդը՝ Դոնբասից, վոր-

տեղ նա առաջ աշխատում եր, իր հետ Յարոսլավը և քաղ տվել տասնյակից ավելի նույնպես «իր» մարդկանց և նրանց դրել ե նույնպես պատասխանատու պոստերում: Հետևաբար, ընկեր Միրզոյանն ունի իր արտելը: Իր արտելն ունի նաև ընկեր Վալ-նովը: Մի՞թե չե՞ր կարելի աշխատողներ ընտրել տեղական մարդ-կանցից, ղեկավարվելով մարդկանց ընտրության և դա-սավորման բոլշևիկյան հայտնի կանոնով: Իհարկե, կա-րելի յեր: Իսկ ինչո՞ւ նրանք չարին այդ: Վորովհետև նրանք խախտում են աշխատողների ընտրության բոլշևի-կյան կանոնը, վորը բացառում է մեղադրական-քաղաքական մոտեցման հնարավորությունը, բացառում է աշխատողներին ըն-տանեկանության ու արտելայնության հատկանիշներով ընտրելու հնարավորությունը: Բացի դրանից, վորպես աշխատողներ ընտրե-լով անձնապես նվիրված մարդկանց, այդ ընկերներն, ըստ յե-րեութին, ցանկանում եյին իրենց համար ստեղծել վորոշ անկա-խության իրադրություն ինչպես տեղական մարդկանց վերաբեր-մամբ, այսպես և կուսակցության կենտրոնի վերաբերմամբ: Յեն-թադրենք, վոր ընկերներ Միրզոյանը և Վալնովը այս կամ այն հանգամանքների շնորհիվ իրենց այժմյան աշխատանքի վայրից փոխադրվեն վորեւե այլ տեղ: Ի՞նչպես պետք է նրանք վարվեն այդ դեպքում իրենց «պոչերի» նկատմամբ: Մի՞թե՞ նրանք պետք է ստիպված լինեն այդ «պոչերը» նորից քաղ տալ իրենց աշխա-տանքի նոր վայրերը:

Ահա թե ինչպիսի արսուրդի յե հասցնում աշխատողներին ճիշտ ընտրության ու դասավորման բոլշևիկյան կանոնի խախտումը:

4) Ի՞նչ է նշանակում ստուգել աշխատողներին, ստուգել ա-ռաջադրանքի կատարումը:

Ստուգել աշխատողներին, այդ նշանակում է ստուգել նրանց վոչ թե նրանց խոստովանելով ու ղեկավարացիաներով, այլ նրանց աշխատանքի արդյունքներով:

Ստուգել առաջադրանքների կատարումը, այդ նշանակում է ստուգել դրանք վո՛չ միայն գրասենյակում և վո՛չ միայն ձեռական հաշվետվություններով, այլ նախ և առաջ դրանք ստուգել աշխա-տանքի վայրում կատարման փաստական արդյունքներով:

Հարկավոր է արդյոք առհասարակ այդպիսի ստուգում: Ան-պայման, հարկավոր է: Հարկավոր է, նախ՝ այն պատճառով, վոր միայն այդպիսի ստուգումն է հնարավորություն տալիս ճա-

նաչելու աշխատողին, վորոշելու նրա իսկական հատկությունե-րը: Հարկավոր է, յերկրորդ՝ այն պատճառով, վոր միայն այդ-պիսի ստուգումն է հնարավորություն տալիս վորոշելու գործադիր ապարատի արժանիքներն ու թերությունները: Հարկավոր է, յերրորդ՝ այն պատճառով, վոր միայն այդպիսի ստուգումն է հնարավորություն տալիս վորոշելու հենց առաջադրանքների արժանիքներն ու թերությունները:

Վորոշ ընկերներ կարծում են, թե մարդկանց ստուգել կարե-լի յե միայն վերելից, յերբ ղեկավարներն իրենց ղեկավարած մարդկանց ստուգում են նրանց աշխատանքի արդյունքներով: Այդ ճիշտ չէ: Ստուգումը՝ վերելից, իհարկե, հարկավոր է, վոր-պես մարդկանց ստուգելու և առաջադրանքների կատարումն ստուգելու իրական միջոցներից մեկը: Բայց վերելից ստուգելը դեռ բնավ չի սպառում ստուգման ամբողջ գործը: Գոյություն ունի նաև մի այլ տեսակի ստուգում, ստուգում՝ ներքևից, յերբ մասսաները, յերբ ղեկավարվողներն ստուգում են ղեկավարներին, նշում են նրանց սխալները և մատնանշում են այդ սխալներն ուղ-ղելու ճանապարհները: Այդ տեսակի ստուգումը մարդկանց ստու-գելու ամենախիսկական յեղանակներից մեկն է:

Կուսակցական մասսաներն իրենց ղեկավարներին ստուգում են ակտիվի ժողովներում, կոնֆերենցիաներում, համագումարնե-րում, նրանց հաշվետվությունները լսելու միջոցով, թերություն-րում, նրանց հաշվետվությունները լսելու միջոցով, թերություն-ները քննադատելու միջոցով, վերջապես այս կամ այն ղեկավար ընկերներին ղեկավար որդանների մեջ ընտրելու կամ չընտրելու միջոցով: Դեմոկրատական ցենտրալիզմի ճշգրիտ կիրառումը կու-սակցության մեջ, ինչպես այդ պահանջում է մեր կուսակցության կանոնադրությունը, կուսակցական որդանների անպայման ընտ-րականությունը, թեկնածուներ առաջադրելու և թեկնածու-ների դեմ առարկելու իրավունքը, փակ քվեարկությունը, քննա-դատության ու ինքնաքննադատության ազատությունը, — այս դատությունն ու ինքնաքննադատությունն անհրաժեշտ է կենսագոր-ծել ի միջի այլոց նրա համար, վորպեսզի հեշտացվի կուսակցու-թյան ղեկավարների ստուգումն ու վերահսկողությունը կուսակ-ցական մասսաների կողմից:

Անկուսակցական մասսաներն իրենց տնտեսավարներին, պրոֆմիթեռներական ու այլ ղեկավարներին ստուգում են անկու-սակցական ակտիվներում, ամեն տեսակի մասսայական խորհրդ-

չինարարութեան և կոլտնտեսային ղեկավարութեան ասպարեզում ունենք դյուղացիների միջից յելած տասնյակ հազարավոր հիւանալի կադրեր: Այդ կադրերն աճել ու դաստիարակվել են 1930 թվականի սխալների վրա: Բայց մենք այժմ չեյինք ունենա այդ կադրերը, յեթե կուսակցութիւնն այն ժամանակ չգիտակցեր իր սխալները և ժամանակին չուղղեր դրանք:

Մի այլ որինակ, արդեն արդյունաբերական շինարարութեան բնագավառից: Յես նկատի ունեմ մեր սխալները Շախտիի վնասարարութեան ժամանակաշրջանում: Մեր սխալներն այն եյին, վոր մենք հաշվի չեյինք առել արդյունաբերութեան ասպարեզում մեր կադրերի տեխնիկական հետամնացութեան ամբողջ վտանգավորութիւնը, մենք հաշտվում եյինք այդ հետամնացութեան հետ և մտածում եյինք սոցիալիստական արդյունաբերական լայն շինարարութիւնը ծավալել թշնամաբար տրամադրված մասնագետների ոգնութեամբ, մեր տնտեսական կադրերին դատապարտելով բուրժուական մասնագետներին կից վատ կոմիսարների դերին: Դուք պետք է վոր հիշեք, թե մեր տնտեսական կադրերն այն ժամանակ ինչպիսի դժկամութեամբ եյին խոստովանում իրենց սխալները, ինչպիսի դժկամութեամբ եյին խոստովանում նրանք իրենց տեխնիկական հետամնացութիւնը և ինչ աստիճան դժվար եյին յուրացնում նրանք «տեխնիկային տիրապետելու» լողունը: Յեւ ի՞նչ: Փաստերը ցույց են տալիս, վոր «տեխնիկային տիրապետելու» լողունդն ունեցավ իր ներդրութիւնը և տվեց իր հաջող արդյունքները: Այժմ մենք ունենք տասնյակ ու հարյուր հազարավոր բուլչեիկյան հիւանալի տնտեսական կադրեր, վորոնք արդեն տիրապետել են տեխնիկային և առաջ են մղում մեր արդյունաբերութիւնը: Բայց այդ կադրերը մենք այժմ չեյինք ունենա, յեթե կուսակցութիւնը տեղի տար տնտեսավարների համառութեան առջև, վորոնք չեյին ցանկանում խոստովանել իրենց տեխնիկական հետամնացութիւնը, յեթե կուսակցութիւնը չղիտակցեր այն ժամանակ իր սխալները և չուղղեր նրանք ժամանակին:

Մի քանի ընկերներ ասում են, թե նպատակահարմար չէ բազմաշտորեն խոսել իրենց սխալների մասին, վորովհետեւ սեփական սխալների բացահայտ խոստովանութիւնը կարող է մեր թըլնամիներ իր լողմից դնահատվել վորպես մեր թուլութիւնը և կարող է ոգտադործվել նրանց կողմից: Դրանք դատարկ բաներ են,

ընկերներ, կատարյալ դատարկ բաներ: Մեր սխալների բացահայտ խոստովանութիւնը և այդ սխալներն ազնվորեն ուղղելն, ընդհակառակը, կարող է միայն ուժեղացնել մեր կուսակցութեանը, բարձրացնել մեր կուսակցութեան հեղինակութիւնը. բանվորների, դյուղացիների, աշխատավոր ինտելիգենցիայի աչքում, բարձրացնել մեր պետութեան ուժն ու հզորութիւնը: Իսկ այդ դիտարկումն է: Մեզ հետ լինեն միայն բանվորները, դյուղացիները, աշխատավոր ինտելիգենցիան, իսկ մնացածն ամենը լավ կգնա:

Մյուս ընկերներն ասում են, թե մեր սխալների բացահայտ խոստովանութիւնը կարող է հասցնել վոչ թե մեր կադրերի ուսուցման և ամրապնդման, այլ նրանց թուլացման ու քայքայման, թե մենք պետք է խնայենք ու պահպանենք մեր կադրերը, թե մենք պետք է խնայենք նրանց ինքնասիրութիւնն ու հանգստութիւնը: Դրա համար նրանք առաջարկում են սքողել մեր ընկերների սխալները, թուլացնել քննադատութեան ուժը, իսկ ե՛լ ավելի լավ կլինի, յեթե մենք անցնենք այդ սխալների կողքով: Այդպիսի դրույթը վոչ միայն արմատապես սխալ է, այլև վերին աստիճանի վտանգավոր, վտանգավոր նախ և առաջ այն կադրերի համար, վորոնց ցանկանում են «խնայել» և «պահպանել»: Խնայել ու պահպանել կադրերին նրանց սխալներն սքողելու միջոցով, այդ նշանակում է հաստատապես կորստյան մատնել հենց այդ կադրերին: Մենք հաստատապես կործանած կլինեյինք մեր կոլտնտեսային բուլչեիկյան կադրերին, յեթե չբացահայտեյինք 1930 թվականի սխալները և այդ սխալների վրա չսովորեցնեյինք նրանց: Մենք հաստատապես կործանած կլինեյինք մեր արդյունաբերական բուլչեիկյան կադրերին, յեթե մենք չբացահայտեյինք մեր ընկերների սխալները Շախտիի վնասարարութեան ժամանակաշրջանում և այդ սխալների վրա չսովորեցնեյինք մեր արդյունաբերական կադրերին: Ով մտածում է խնայել մեր կադրերի ինքնասիրութիւնը՝ նրանց սխալներն սքողելու միջոցով, նա կործանում է թե՛ կադրերին, թե՛ կադրերի ինքնասիրութիւնը, վորովհետեւ նա այդ կադրերի սխալներն սքողելով հեշտացնում է նոր, գուցե ե՛լ ավելի լուրջ սխալների կրկնութիւնը, վորոնք, պետք է յենթադրել, վոր կհասցնեն կադրերի լիակատար տապալման ի վնաս նրանց «ինքնասիրութեան» ու «հանգստութեան»:

6) Լենինը մեզ ուսուցանում էր վոչ միայն սովորեցնել մասնաներին, այլ և սովորել մասսաներից:

Ի՞նչ է նշանակում այդ:

Այդ նշանակում է, վոր մենք, ղեկավարներս, չպետք է ամբարտաւանանք և պետք է հասկանանք, վոր յեթե մենք Կենտկոմի անդամներ կամ ժողովուհներ ենք, ապա այդ դեռ չի նշանակում, թե մենք տիրապետում ենք այն բոլոր գիտելիքներին, վորոնք անհրաժեշտ են, վորպեսզի ճիշտ ղեկավարենք: Աստիճանն ինքնին գիտելիքներ և փորձ չի տալիս: Կոչումն—առավել ևս:

Այդ նշանակում է, վոր հենց միայն մեր փորձը, ղեկավարների փորձը դեռ բավական չէ ճիշտ ղեկավարելու համար, վոր, հետևապես, անհրաժեշտ է մեր փորձը, ղեկավարների փորձը լրացնել մասսաների փորձով, կուսակցական մասսայի փորձով, բանվոր դասակարգի փորձով, ժողովրդի փորձով:

Այդ նշանակում է՝ վոչ մի բոլոր չթուլացնել, իսկ առավել ևս չխզել մեր կապերը մասսաների հետ:

Այդ նշանակում է, վերջապես, ղդայուն կերպով ունենդրել մասսաների ձայնին, կուսակցության շարքային անդամների ձայնին, այսպես կոչված «փոքր մարդկանց» ձայնին, ժողովրդի ձայնին:

Ի՞նչ է նշանակում ճիշտ ղեկավարել:

Այդ բնավ չի նշանակում նստել գրասենյակում և գիրեկտիվներ գրել:

Ճիշտ ղեկավարել—այդ նշանակում է.

առաջին՝ գտնել հարցի ճիշտ լուծումը: Իսկ ճիշտ լուծում գտնելն անհնարին է առանց մասսաների փորձի հաշվառման, մասսաների, վորոնք իրենց սեփական մեջքի վրա յեն փորձում մեր ղեկավարության արդյունքները:

յերկրորդ՝ կազմակերպել ճիշտ վորոշման կենսագործումը, վորը, սակայն, չի կարելի կատարել առանց մասսաների կողմից ուղղակի ոգնություն ստանալու:

յերրորդ՝ կազմակերպել այդ վորոշման կատարման ստուգումը, վոր դարձյալ հնարավոր չէ կատարել առանց մասսաների ուղղակի ոգնության:

Մենք, ղեկավարներս իրերը, դեպքերը, մարդկանց տեսնում ենք միայն մեկ կողմից, յես կասեյի—վերեից, մեր տեսողության դաշտը, հետևաբար, ավելի կամ պակաս չափով սահմանափակված է: Մասսաները, ընդհակառակը, իրերը, դեպքերը, մարդկանց տեսնում են մյուս կողմից, յես կասեյի—ներքևից, նրանց տեսողության դաշտը, հետևաբար, նույնպես վորոշ չափով սահ-

մանափակված է: Հարցի ճիշտ լուծում ստանալու համար պետք է միացնել այդ յերկու փորձերը: Միայն այդ դեպքում ղեկավարությունը ճիշտ կլինի:

Ահա թե ինչ է նշանակում վոչ միայն սովորեցնել մասսաներին, այլև սովորել մասսաներից:

Յերկու որինակ, վորոնք ցուցադրում են լենինի այդ դրույթի ճիշտ լինելը:

Այդ սրանից մի քանի տարի առաջ էր: Մենք, Կենտկոմի անդամներս, ըննարկում էյինք Դոնբասում դրությունը բարելավելու հարցը: Զեռնարկումների այն նախագիծը, վորը ներկայացրել էր Ծանր Արդյունաբերության Ժողկոմատը, բացահայտորեն անբավարար էր: Յերեք անգամ նախագիծը վերադարձրինք Ծանր Արդյունաբերության Ժողկոմատ: Յերեք անգամ Ծանր Արդյունաբերության Ժողկոմատից ստացանք տարբեր նախագիծեր: Յեվ, այնուամենայնիվ, չեր կարելի դրանք բավարար համարել: Վերջապես մենք վորոշեցինք Դոնբասից հրավիրել մի քանի բանվորների և շարքային տնտեսավարների ու պրոֆմիտթենական աշխատողների: Յերեք որ մենք զրուցում էյինք այդ ընկերների հետ: Յեվ մենք բոլորս, Կենտկոմի անդամներս, պետք է խոստովանեյինք, վոր միայն նրանք, այդ շարքային աշխատողները, այդ «փոքր մարդիկ» կարողացան հուշել մեզ ճիշտ վորոշում: Դուք պետք է վոր հիշեք Կենտկոմի և Ժողկոմխորհի հայտնի վորոշումը Դոնբասում ածխի հանույթն ուժեղացնելու միջոցառումների մասին: Ահա, Կենտկոմի և Ժողկոմխորհի հենց այդ վորոշումը, վորը մեր բոլոր ընկերների կողմից ընդունված է իբրև ճիշտ և նույնիսկ հռչակավոր վորոշում, մեզ հուշել են ներքևից յեկած հասարակ մարդիկ:

Մի այլ որինակ: Յես նկատի ունեմ ընկեր Նիկոլայենկոյի որինակը: Ո՞վ է Նիկոլայենկոն: Նիկոլայենկոն—կուսակցության շարքային անդամ է: Նա սովորական «փոքրիկ մարդ է»: Մի ամբողջ տարի նա ազդանշաններ էր տալիս Կիևի կուսակցական կադմակերպության մեջ դրությունն անբարենպաստ լինելու մասին, մերկացնում էր ընտանեկանությունը, քաղցնիական—մեղչանական մոտեցումը դեպի աշխատողները, ինքնաքննադատության ճնշումը, տրոցկիստական վնասարարների գերությունը: Նրանից խուսափում էյին, ինչպես աներես ճանճից: Վերջապես նրանից ազատվելու համար վերցրին և նրան վտարեցին կուսակ-

ցությունից: Վո՛չ Կիւի կազմակերպությունը, վո՛չ Ուկր. Կ(բ)Կ Կենտկոմը չոգնեցին նրան ճշմարտության հասնելու: Միայն կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեյի միջամտությունն ողնեց բաց անելու այդ խճճված հանգույցը: Իսկ ի՞նչ պարզվեց դործը քննելուց հետո: Պարզվեց, վոր Նիկոլայենկոն իրավացի չէ յեղել, իսկ Կիւի կազմակերպությունը յեղել է անիրավացի: Վո՛չ ավելի, վո՛չ պակաս: Իսկ ո՞վ է Նիկոլայենկոն: Նա, իհարկե, Կենտկոմի անդամ չէ, ժողովոմ չէ, նա Կիւի մարզային կազմակերպության քարտուղարը չէ, նա Նույնիսկ վորեւէ բջջի քարտուղար ել չէ, նա կուսակցության սոսկ հասարակ շարքային անդամ է:

Ինչպե՞ս տեսնում եք, հասարակ մարդիկ յերբեմն շատ ավելի մոտիկ են լինում ճշմարտությանը, քան թե վորոշ բարձրագույն հիմնարկներ:

Կարելի չէր դարձյալ տատնյակ ու հարյուրավոր այսպիսի որինակներ բերել:

Այսպիսով, դուրս է դալիս, վոր մեր դործը ղեկավարելու համար հենց միայն մեր փորձը, ղեկավարների փորձը դեռ շատ հեռու չէ բավարար լինելուց: Ճիշտ ղեկավարելու համար անհրաժեշտ է ղեկավարների փորձը լրացնել կուսակցական մասսայի փորձով, բանլոր դասակարգի փորձով, աշխատավորների փորձով, այսպես կոչված «փոքր մարդկանց» փորձով:

Իսկ յե՞րբ է այդ հնարավոր:

Այդ հնարավոր է միայն այն դեպքում, յեթե ղեկավարները մասսաների հետ կապված են ամենասերտ կերպով, յեթե նրանք կապված են կուսակցական մասսաների հետ, բանլոր դասակարգի հետ, գյուղացիության հետ, աշխատավոր ինտելիգենցիայի հետ:

Կապը մասսաների հետ, այդ կապի ամրապնդումը, մասսաների ձայնին ունկնդրելու պատրաստակամությունը—ահա թե ինչի մեջ է բոլշևիկյան ղեկավարության ուժն ու անպարտելիությունը:

Կարելի չէ վորպես կանոն ընդունել, վոր քանի բոլշևիկները կապ են պահպանում ժողովրդի լայն մասսաների հետ, նրանք անպարտելի կլինեն: Յեվ, ընդհակառակը, բավական է միայն, վոր բոլշևիկները կտրվեն մասսաներից և կորցնեն նրանց հետ ունեցած կապը, բավական է միայն, վոր նրանք ծածկվեն բյուրոկրատական ժանդով, վորպեսզի նրանք զրկվեն ամեն ուժից և դատարկ բանի վերածվեն:

Հին հույներն իրենց առասպելաբանության սխտեմում ունեյին մի հուշակավոր հերոս—Անթեյը, վորն ինչպե՞ս առում է առասպելաբանությունը, յեղել է ծովերի աստված Պոսեյդոնի և հողի աստվածուհի Գեյայի վորդին: Նա իրեն հատկապես կապված էր զգում իր մոր հետ, վորը ծնել էր նրան, կերակրել և դաստիարակել: Չկար այնպիսի հերոս, վորին նա, այդ Անթեյը չհաղթեր: Նա համարվում էր անպարտելի հերոս: Ինչո՞ւմն էր նրա ուժը: Այդ ուժն այն բանի մեջ էր, վոր ամեն անգամ, յերբ հակառակորդի դեմ մղած պայքարում նա նեղն էր ընկնում, նա չիվում էր դետնին, իր մորը, վորը ծնել ու կերակրել էր նրան, և նոր ուժ էր ստանում: Բայց նա, այնուամենայնիվ, ուներ իր թույլ տեղը—այդ վորեւէ կերպ հողից կտրվելու վտանգն էր: Թշնամիները հաշվի եյին առնում նրա այդ թուլությունը և դարանակալում էյին նրան: Յեվ ահա, գտնվեց մի թշնամի, վորն ողտադործեց նրա այդ թուլությունը և հաղթեց նրան: Դա Հերկուլեսն էր: Բայց Հերկուլեսն ի՞նչպե՞ս հաղթեց նրան: Նա Անթեյին կտրեց գետնից, բարձրացրեց ողի մեջ, խլեց նրանից հողին չիվելու հնարավորությունը և այդպիսով ողի մեջ խեղդեց նրան:

Յեա կարծում եմ, վոր բոլշևիկները մեզ հիշեցնում են հուսական առասպելաբանության հերոս Անթեյին: Նրանք Նույնպես, ինչպես և Անթեյը, ուժեղ են նրանով, վոր կապ են պահպանում իրենց մոր հետ, մասսաների հետ, վորոնք ծնել, սնել և դաստիարակել են նրանց: Յեվ քանի նրանք կապ են պահպանում իրենց մոր հետ, ժողովրդի հետ, նրանք բոլոր յերաշխիքներն ունեն անպարտելի մնալու համար:

Սրա մեջ է բոլշևիկյան ղեկավարության անպարտելիության բանալին:

7) Վերջպես, դարձյալ մեկ հարց: Յեա նկատի ունեմ մեր վորոշ կուսակցական ընկերների ձևական ու անհողի—բյուրոկրատական վերաբերմունքը դեպի կուսակցության առանձին անդամների բախտը, դեպի կուսակցության անդամներին կուսակցությունից վտարելու հարցը, կամ թե դեպի վտարվածներին կուսակցության անդամի իրավունքների մեջ վերականգնելու հարցը: Բանն այն է, վոր մեր վորոշ կուսակցական ղեկավարներ տառապում են մարդկանց նկատմամբ, կուսակցության անդամների նկատմամբ, աշխատողների նկատմամբ ուշադրության բացակայությամբ: Այլե-

չին, նրանք չեն ուսումնասիրում կուսակցութեան անդամներին, չդիտեն ինչով են ապրում նրանք, և ինչպես են նրանք աճում, առհասարակ չեն ճանաչում աշխատողներին: Ուստի նրանք անհատական մոտեցում չունեն դեպի կուսակցութեան անդամները, դեպի կուսակցութեան աշխատողները: Յեւ չենց այն պատճառով, վոր նրանք անհատական մոտեցում չունեն կուսակցութեան անդամների և կուսակցական աշխատողների գնահատման ժամանակ, նրանք սովորաբար գործում են՝ ինչպես պատահի—կամ անհիմն կերպով առանց վորեւէ չափի դուրաքանում են, կամ թե նույնպես անհիմն կերպով և առանց վորեւէ չափի խարաղանում են նրանց, վտարում են կուսակցությունից հաղարներով ու տասնյակ հազարներով: Այդպիսի դեկավարներն առհասարակ աշխատում են մտածել տասնյակ հաղարներով, առանց հոգ տանելու «միավորների» մասին, կուսակցութեան առանձին անդամների մասին, նրանց բախտի մասին: Հաղարավոր ու տասնյակ հաղարավոր մարդկանց կուսակցությունից վտարելը նրանք համարում են դատարկ բան, իրենց միւլթարելով այն բանով, թե մեր կուսակցութեան ղեկավարներն անհիմն և տասնյակ հաղարավոր վտարվածները չեն կարող վորեւէ բան փոխել կուսակցութեան դրութեան մեջ: Բայց այդպես կարող են մոտենալ կուսակցութեան անդամներին միայն ըստ ելութեան խորապես հակակուսակցական մարդիկ:

Մարդկանց նկատմամբ, կուսակցություն անդամների և կուսակցական աշխատողների նկատմամբ աղապիսի անհոգի վերաբերմունքի հետևանքով կուսակցություն մեկ մասի մեջ արհեստականորեն ստեղծվում ե դժգոհություն ու զազազում, իսկ տրոցկիստական յերկերեսանինները ճարպիկ կերպով իրենց ճանկն են դրում աղապիսի զազաղած ընկերների և նրանց իրենց հետևից հմտորեն քաշ են տալիս տրոցկիստական վնասարարություն ճահիճը:

Ինքնընտանիքային տրոցկիստները յերբեք մեծ ուժ չեն ներկայացրել մեր կուսակցության մեջ: Հիշեցեք մեր կուսակցության մեջ տեղի ունեցած վերջին դիտկուսիան 1927 թվականին: Այդ իսկական կուսակցական ռեֆերենդում եր: Կուսակցության 854 հազար անդամից այն ժամանակ քվեարկեց կուսակցության 739 հազար անդամ: Դրանցից բոլշևիկների ոգտին, կուսակցության հազար անդամ: Դրանցից բոլշևիկների ոգտին՝ ընդդեմ տրոցկիստների՝ քվեարկեցին կուսակցության 724 հազար անդամ. տրոցկիստների ոգ-

տին՝ կուսակցութեան 4 հազար անդամ, այսինքն մոտաւորապէս կես տոկոսը և ձեռնպահ մնացին կուսակցութեան 2600 անդամ: Բովհարկութեանը չմասնակցեցին կուսակցութեան 123 հազար անդամ: Նրանք չմասնակցեցին կամ այն պատճառով, վոր շրջապայութեան մեջ ելին գտնվում, կամ թե այն պատճառով, վոր դտնվում ելին հերթափոխերում: Յեթե տրոցկիստների ոգտին քվեարկած 4 հազար հոգու վրա ավելացնենք բոլոր ձեռնպահ մնացածներին, — յեթադրելով վոր նրանք նույնպէս համակրում ելին տրոցկիստներին, — և յեթե այդ գումարին ավելացնենք վոչ թե քվեարկութեանը չմասնակցածների կես տոկոսը, ինչպէս այդ պետք եր անել ըստ կանոնի, այլ չմասնակցածների հինգ տոկոսը, ալսինքն՝ կուսակցութեան մոտ 6 հազար անդամի, ապա կըստացվի կուսակցութեան մոտ 12 հազար անդամ, վորոնք այս կամ այն կերպ համակրում ելին տրոցկիզմին: Ահա ձեզ՝ պարոնայք տրոցկիստների ամբողջ ուժը: Դրան ավելացրեք այն հանգամանքը, վոր այդ թվին պատկանողներից շատերը հիասթափվեցին տրոցկիզմից ու հեռացան նրանից, և դուք պատկերացում կստանաք տրոցկիստական ուժերի չնչինութեան մասին: Յեւ յեթե, չնայած դրան, տրոցկիստական վնասարարները, այնուամենայնիւ, վորոչ ոեղերվինք ունեն մեր կուսակցութեան մոտերքում, ապա այդ այն պատճառով, վոր կուսակցութեանից վտարելու և ավարվածների վերականգնման հարցում մեր վորոչ ընկերների սխալ քաղաքականութեանը, մեր վորոչ ընկերների անհոգի վերաբերմունքը դեպի կուսակցութեան առանձին անդամների ու առանձին աշխատողները՝ բախտը, արհեստականորեն աճեցնում են դժգոհների ու դաժալածների քանակութեանը և այդպիսով տրոցկիստների համար ստեղծում են այդ ոեղերվները:

Վտարում են մեծ մասամբ այսպես կոչված պասսիվության համար: Ի՞նչ բան է պասսիվությունը: Բանից դուրս է դալիս, գտնում են, վոր յեթե կուսակցության անդամը չի յուրացրել կուսակցության ծրագիրը, ապա նա պասսիվ է և յենթակա յե վտարման: Բայց չե՞ վոր այդ սխալ է, ընկերներ: Ձի կարելի ալդպես տառակերությամբ մեկնաբանել մեր կուսակցության կանոնադրությունը: Կուսակցության ծրագիրը յուրացնելու համար պետք է իսկական մարքսիստ լինել, ստուգված ու տեսականորեն պատրաստված մարքսիստ: Յես չգիտեմ՝ մեզ մոտ շա՞տ կդանվեն արդյոք կուսակցության այնպիսի անդամներ, վորոնք արդեն

յուրացրել են մեր ծրագիրը, դարձել են իսկական մարքսիստներ, տեսականորեն պատրաստված և ստուգված: Յեթե առաջ դնալու լինենք այդ ուղիով, ապա մենք ստիպված կլինեյինք կուսակցության մեջ թողնել միայն ինտելիգենտներին և առհասարակ դիտնական մարդկանց: Ո՞ւր է պետք այդպիսի կուսակցությունը: Մենք ունենք կուսակցության անդամության մասին ստուգված և բոլոր փորձությունների դիմացած լենինյան ֆորմուլա: Այդ ֆորմուլայի համաձայն՝ կուսակցության անդամ համարվում է նա, ով ընդունում է կուսակցության ծրագիրը, մոծում է անդամավճար և աշխատում է նրա կազմակերպություններից մեկում: Ուշադրություն դարձրեք. լենինյան ֆորմուլայի մեջ խոսվում է միայն ծրագրի յուրացման մասին, այլ ծրագիրն ընդունելու մասին: Սրանք յերկու միանգամայն տարբեր բաներ են: Այսպես լուրջ կարեք անդամ չկա, վոր այստեղ իրավացի չէ լենինը և միայն թե մեր այն կուսակցական ընկերները, վորոնք դատարկ տեղը չաղակրատում են ծրագրի յուրացման մասին: Յե՛վ այդ հասկանալի չէ: Յեթե կուսակցությունը յեղներ այն բանից, վոր կուսակցության անդամ կարող են լինել միայն այնպիսի ընկերներ, վորոնք արդեն յուրացրել են ծրագիրը և դարձել են տեսականորեն պատրաստված մարքսիստներ, ապա նա կուսակցության մեջ չէր ստեղծի հազարավոր կուսակցական խմբակներ, հարյուրավոր կուսակցական դպրոցներ, վորտեղ կուսակցության անդամներին մարքսիզմ են սովորեցնում և նրանց ոգնում են յուրացնելու մեր ծրագիրը: Միանգամայն պարզ է, վոր յեթե կուսակցությունն այդպիսի դպրոցներ ու խմբակներ է կազմակերպում կուսակցության անդամների մեջ, ապա այդ այն պատճառով է, վոր նա դիտե, վոր կուսակցության անդամները դեռ չեն կարողացել յուրացնել կուսակցական ծրագիրը, դեռ չեն կարողացել տեսականորեն պատրաստված մարքսիստներ դառնալ:

Հետևարար կուսակցության անդամության և կուսակցությունից վտարելու հարցում մեր քաղաքականությունն ուղղվում է համար անհրաժեշտ է վերջ դնել պասսիվության հարցի ներկայիս քայլադրյալի մեկնարանությունը:

Բայց մենք մի այլ մեղք ել ունենք այդ բնադալառում: Բանն այն է, վոր մեր ընկերները չեն ընդունում յերկու ծայրահեղությունների միջինը: Բավական է միայն վոր բանվորը, կուսակ-

ցություն անդամը մի թեթև դանցանք կատարի, մեկ-յերկու անգամ ուշանա կուսակցական ժողովին, վորեւ պատճառով չմոծի անդամավճարը, վորպեսզի նրան մի ակնթարթում դուրս վռնեն կուսակցությունից: Չեն հետաքրքրվում նրա դանցանքի աստիճանով, ժողովին չներկայանալու պատճառով, անդամավճարը չմոծելու պատճառով: Բյուրոկրատիզմն այդ հարցերի մեջ ուղղակի չտեսնված է: Դժվար չէ հասկանալ, վոր հենց այդպիսի անհոգի քաղաքականության հետևանքով էր, վոր կուսակցությունից դուրս չարտվեցին հիանալի կադրային բանվորներ, սքանչելի ստախանովականներ: Իսկ միթե՞ չէր կարելի նախքան կուսակցությունից վտարելը նրանց նախադուլաացում անել, յեթե այդ չի սղնում—իցույց դնել, կամ թե նկատողություն անել, և յեթե այդ ել չի ոգնում—ժամկետ սահմանել ուղղվելու համար կամ, ծայրահեղ դեպքում, փոխադրել թեկնածու, բայց միայն թե մեկ հարվածով վտարել կուսակցությունից: Իհարկե, կարելի չէր: Բայց դրա համար պահանջվում է ուշադիր վերաբերմունք մարդկանց նկատմամբ, կուսակցության անդամների նկատմամբ, կուսակցության անդամների բախտի նկատմամբ: Բայց հենց այդ է, վոր պակասում է մեր վորոչ ընկերներին:

Ժամանակն է, ընկերներ, վաղուց ժամանակն է վերջ դնելու այդ խայտառակությանը (ծափահարություններ):

ԳՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՏՐՈՑԿԻՍՏԱԿԱՆ ՈՒ ԱՅԼ ՅԵՐԿԵՐԵՍԱՆԻՆԵՐԻՆ ԼԻԿ- ՎԻԴԱՑԻԱՅԻ ՅԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱ- ՍԻՆ (Զեկուցում Համկ(բ)Կ կենտկոմի պլենումում)	5
I. Քաղաքական անհոգություն	6
II. Կապիտալիստական շրջապատումը	11
III. Արդի տրոցկիզմը	14
IV. Տնտեսական հաջողությունների սովորառ կող- մերը	21
V. Մեր խնդիրները	25
ՅԵԶՐԱՓԱԿՄԱՆ ԽՈՍՔ	39

Թարգմ. խմբագիր Մակինց Նշ.

Թարգմ. Տ.-Մինասյան Յե.

Տեխն. խմբ. Խաչատրյան Ս.

Կոնտրոլ սրբագրել է Տ.-Մինասյան Յե.

Սրբագրել է Տ.-Մկրտչյան Ա.

Դրամավիճակի լիազոր ի—4882, հրատարակության № 444

Պատվեր № 72

Տիրաժ 10.000, ինդեքս PC
PK

Հանձնված է արտադրության 20/IV 1937 թ.

Ստորագրված է տպագրության 28/IV 1937 թ.

Դիմել 50 կ

Հայկուսհրատի տպարան, Յերեան, Ալլանդերդյան № 71

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0184054

